

**BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SAHNE SANATLARI ANABİLİM DALI
PERFORMANS TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**ALMAN MİLLİYETÇİLİĞİNİN RICHARD WAGNER'İN MÜZİĞİNE
ETKİSİ VE 'DER RING DES NIBELUNGEN' OPERASI'NIN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
HİLAL BIÇAKLAR**

ANKARA - 2020

**BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SAHNE SANATLARI ANABİLİM DALI
PERFORMANS TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**ALMAN MİLLİYETÇİLİĞİNİN RICHARD WAGNER'İN MÜZİĞİNE
ETKİSİ VE 'DER RING DES NIBELUNGEN' OPERASI'NIN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
HİLAL BIÇAKLAR**

**TEZ DANIŞMANI
PROF. AHMET MUSTAFA YURDAKUL**

ANKARA - 2020

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Sahne Sanatları Anabilim Dalı Performans Tezli Yüksek Lisans çerçevesinde Hilal Bıçaklar tarafından hazırlanan bu çalışma, aşağıdaki jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 17 / 01 / 2020

Tez Adı: Alman Milliyetçiliğinin Richard Wagner'in Müziğine Etkisi Ve "Der Ring Des Nibelungen" Operası'nın İncelenmesi

Tez Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı - Soyadı, Kurumu)

Jüri Üyesi: Prof. Ahmet Mustafa YURDAKUL – Başkent Üniversitesi

Jüri Üyesi: Prof. Mahmut Kamerhan TURAN - Başkent Üniversitesi

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Nalan YIĞIT - Ankara Üniversitesi

İmza

ONAY

Prof. Dr. İpek KALEMCI TÜZÜN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Tarih: ... / ... / .....

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 27 / 12 / 2019

Öğrencinin Adı, Soyadı: Hilal Bıçaklar

Öğrencinin Numarası: 21810498

Anabilim Dalı: Sahne Sanatları

Programı: Performans Tezli Yüksek Lisans

Danışmanın Unvanı/Adı, Soyadı: Prof. Ahmet Mustafa Yurdakul

Tez Başlığı: Alman Milliyetçiliğinin Richard Wagner'in Müziğine Etkisi ve 'Der Ring Des Nibelungen' Operası'nın İncelenmesi

Yukarıda başlığı belirtilen Yüksek Lisans tez çalışmamın; Giriş, Ana Bölümler ve Sonuç Bölümünden oluşan, toplam 60 sayfalık kısmına ilişkin, 27 / 12 / 2019 tarihinde tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 5'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1.Kaynakça hariç
- 2.Alıntılar hariç
- 3.Beş (5) kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

"Başkent Üniversitesi Enstitüleri Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Usul ve Esaslarını" inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Öğrenci İmzası:

ONAY

Tarih: 27 / 12 / 2019

Öğrenci Danışmanı Unvan, Ad, Soyad, İmza:

Prof. Ahmet Mustafa YURDAKUL

TEŐEKKÖR

Bu sűreçte desteklerinden ve yardımlarından ötürű tez danıŐmanım Prof. Ahmet Mustafa YURDAKUL'a sonsuz teŐekkűrlerimi sunarım.

Okula girdiĐim ilk gűnden beri elimi hiç bırakmayan, her daim destekçim olan, beni ailesinden biri olarak gören, űzerimde çok bűyűk emeĐi olan hakkını asla ödeyemeyeceĐim çok sevgili Őan hocam Meral GÖKOĐLU'na çok teŐekkűr ederim.

Bana műziĐi, eĐitimi ve öĐretmeyi sevdiren, hayatımın ilk 12 yılında bana çok fazla Őey öĐreten, her sahneye çıktıĐımda varlıĐını hissettiĐim rahmetli dedem eĐitimci Mehmet ALPAR'a ve her kararımda arkamda duran, beni Atatűrk ilkeleriyle yetiŐtiren, hem maddi hem manevi desteklerini esirgemeyen, bugűnlere gelmemi saĐlayan canım aileme bilgileriyle ve sevgileriyle hayatıma yön verdikleri için sonsuz teŐekkűr ederim

ÖZET

Hilal Bıçaklar, Alman Milliyetçiliğinin Richard Wagner'in Müziğine Etkisi ve 'Der Ring des Nibelungen' Operası'nın İncelenmesi, Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Performans Tezli Yüksek Lisans, 2020

16. yüzyılda Floransa'da doğan opera, süratle Avrupa'nın geri kalanına yayılmıştır. 19. yüzyılda da operanın merkezi İtalya ve Fransa olarak görülüyordu. Opera evlerinin açılması nedeniyle, ilk başlarda sadece aristokratlar ve elitler için olan opera, halka açılmış ve bir endüstri haline gelmiştir. Tiyatroya gelen halk, sahnedeki şarkıcının hünerlerini görmek istiyordu. Tiyatroya giriş ücretli olduğundan, sanat endüstriyellemeye başlamıştı. Bu nedenle, sahneye konan eserlerin kalitesinde düşüş görülüyordu. Dönemin bestecileri, sanatçının hünerlerini göstermesi için eserler besteliyorlardı. Dramatik akışın önemi besteciler tarafından göz ardı edilmişti. Alman operasının en önemli temsilcilerinden biri olan Richard Wagner, bu popülerleşmeye karşı çıkarak, bu durumun önüne geçmek için bazı teoriler üretmiştir. Bir takım makaleler kaleme alarak, bu fikirlerini paylaşmıştır. Sadece müzik alanında makaleler yazmakla kalmamış, aynı zamanda politik ve daima Alman kimliğini, Alman ırkının üstünlüğünü savunan Yahudi karşıtı görüşlerini de aktaran makaleler de yazmıştır. Wagner, ortaya attığı çoğu teorilerini eserlerinde de kullanmıştır. Özellikle, Der Ring des Nibelungen Operası bu anlamda çok önemli bir yapıtıdır.

Bu araştırmanın amacı, müzik tarihinde devrimci yenilikler yapan Richard Wagner'in olgunluk döneminin en önemli eseri varsayılan Der Ring des Nibelungen Operası'nın incelenip, yaşamı boyunca ortaya attığı gerek milliyetçi fikirlerini gerekse müziğe getirdiği devrimci özellik taşıyan fikirlerini, Leitmotif'ler ile Der Ring des Nibelungen Operası'na nasıl ve ne ölçüde yansıttığıdır. Araştırma genel tarama modelinde olup; durum tespitine yönelik temel araştırma düzeyinde anlama ve açıklama niteliğinde bir çalışmadır. Yapılan çözümlenmeler sonucunda, Wagner'in Alman milliyetçiliği algısının müziğine etkisi ve müzik tarihine kazandırdığı kavramlar açıklanmıştır. Bunlara ek olarak, olgunluk döneminin en önemli eseri olan Der Ring des Nibelungen Operası'nda yoğun şekilde Leitmotif kullanımına dair bulgular elde edilmiş ve önemli olan bazı motifler yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Wagner, Opera, Der Ring des Nibelungen, Der Ring, Müzik

ABSTRACT

Hilal Bıçaklar, The influence of German nationalism on the music of Richard Wagner and an examination of the opera 'Der Ring des Nibelungen', Başkent University, Institute of Social Sciences, Master in Performance with Thesis, 2020

The opera, which was born in Florence in the 16th century, rapidly spread to the rest of Europe. In the 19th century, Italy and France were seen the center of the opera. Due to the opening of opera houses, the opera, which was initially only for aristocrats and elites, was opened to the public and became an industry. The people who come to the theater want to see the virtuosity of the singer. Consequently, art has started to industrialize as a result of selling tickets. Therefore, the quality of the works put on stage has begun to decline. Composers of the period composed works in order to show the artist's skills. The importance of the dramatic flow was disregarded by composers. Richard Wagner, one of the most important representatives of German opera, opposed this popularization and produced some theories to prohibit this situation. He put down on paper these ideas and has written a number of articles. Wagner not only wrote articles in the field of music, but also wrote articles that conveyed his political ideas and his anti-Jewish views, always defending the German identity and the superiority of the German race. Wagner has also used many of his theories in his compositions. In particular, *Der Ring des Nibelungen* is a very important work in this sense.

The purpose of this research is to analyze the opera *Der Ring des Nibelungen* which is seen as the most important composition of the maturity period of Richard Wagner, who made revolutionary innovations in the history of music, and to reveal how and to what extent the composer reflects his nationalist ideas and his revolutionary musical ideas which he brought to music, through the leading motifs to the opera of the *Der Ring des Nibelungen*. The research is in the general survey model. It is an understanding and explanation study for the determination of the basic research level. As a result of the analysis, the influence of Richard Wagner's perception of German Nationalism on the music and the concepts that he brought to the history of music are explained. In addition to these, some findings that have shown the intense use of leading motifs were obtained in the *Der Ring des Nibelungen*, which is the most important composition of the maturity period of the composer, and some important motifs were interpreted.

Keywords: Wagner, Opera, Der Ring des Nibelungen, Der Ring, Music

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	III
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	VIII
GÖRSELLER LİSTESİ.....	X
GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	2
Araştırmanın Amacı.....	2
Araştırmanın Önemi.....	3
Sayıltı.....	3
Sınırlılık.....	3
Çalışma Grubu.....	3
Araştırmanın Modeli.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM

RICHARD WAGNER.....	5
1.1. Yaşamı.....	5
1.2. Wagner, Alman Milliyetçiliği ve Müziğine Etkisi	10

İKİNCİ BÖLÜM

WAGNER'İN MÜZİK ALANINA GETİRDİĞİ YENİLİKLER.....	13
2.1. Önemli Yayınları.....	13
2.1.1. Diğer yayınları.....	15

2.2. <i>Gesamtkunswerk</i> Kavramı.....	16
2.3. Leitmotif.....	17
2.4. Eserleri.....	17
2.4.1. Operaları ve müzik dramaları.....	17
2.4.2. Orkestra.....	18
2.4.3. Şarkılar.....	19
2.4.4. Koro müziği.....	19
2.4.5. Piyano.....	20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DER RING DES NIBELUNGEN

3.1. Der Ring des Nibelungen.....	21
3.1.1. ‘ <i>Der Ring des Nibelungen</i> ’ müzikli dramasının rol dağılımı.....	22
3.2. Das Rheingold.....	23
3.2.1. ‘ <i>Das Rheingold</i> ’ müzikli dramasının rol dağılımı.....	23
3.2.2. Hikâyenin özeti.....	24
3.2.3. Leitmotif.....	28
3.3. Die Walküre.....	35
3.3.1. ‘ <i>Die Walküre</i> ’ müzikli dramasının rol dağılımı.....	36
3.3.2. Hikâyenin özeti.....	36
3.3.3. Leitmotif.....	41
3.4. Siegfried.....	44
3.4.1. ‘ <i>Siegfried</i> ’ müzikli dramasının rol dağılımı.....	44

3.4.2. Hikâyenin özeti.....	45
3.4.3. Leitmotif.....	49
3.5. Götterdämmerung.....	52
3.5.1. ‘Götterdämmerung’ müzikli dramasının rol dağılımı.....	52
3.5.2. Hikâyenin özeti.....	53
3.5.3. Leitmotif.....	57

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ.....	60
KAYNAKLAR.....	62
İNTERNET KAYNAKLARI.....	63

EKLER

EK 1: Richard Wagner’in Doğduğu Ev

EK 2: Richard Wagner’in Annesi

EK 3: Richard Wagner’in Babası

EK 4: Wagner ve Kızı Eva

EK 5: Richard Wagner, Cosima ve Oğulları Siegfried

EK 6: Wagner Ailesi

EK 7: Vendramin Sarayı

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 3.1. 'Doğa' veya 'Varoluş' motifi.....	29
Şekil 3.2. 'Doğa' motifi.....	29
Şekil 3.3. 'Ren Nehri' motifi.....	30
Şekil 3.4. 'Ren Kızları' ya da 'Masumiyet' motifi.....	30
Şekil 3.5. 'Alberich' motifi.....	31
Şekil 3.6. 'Altın' motifi.....	31
Şekil 3.7. 'Neşe' ya da 'Sevinç' motifi.....	32
Şekil 3.8. 'Yüzük' motifi.....	32
Şekil 3.9. 'Valhalla' motifi.....	32
Şekil 3.10. 'Mızrak' motifi.....	32
Şekil 3.11. 'Freia' motifi.....	33
Şekil 3.12. 'Freia' motifi.....	33
Şekil 3.13. 'Devler' motifi.....	33
Şekil 3.14. 'Loge' motifi.....	34
Şekil 3.15. 'Nibelunglar' ya da 'Nibelheim' motifi.....	34
Şekil 3.16. 'Lanet' motifi.....	34
Şekil 3.17. 'Erda' motifi.....	35
Şekil 3.18. 'Gökkuşağı' motifi.....	35
Şekil 3.19. 'Fırtına' motifi.....	41
Şekil 3.20. 'Siegmund' motifi.....	42
Şekil 3.21. 'Sieglinde' motifi.....	42
Şekil 3.22. 'Aşk' motifi.....	42
Şekil 3.23. 'Hunding' motifi.....	42
Şekil 3.24. 'Nothung' motifi.....	43
Şekil 3.25. 'Valküreler' motifi.....	43
Şekil 3.26. 'Siegfried' motifi.....	43

Şekil 3.27. <i>'Sihirli Uyku'</i> motifi.....	44
Şekil 3.28. <i>'Entrika'</i> motifi.....	49
Şekil 3.29. <i>'Siegfried'in Boynuz Sesi'</i> motifi.....	50
Şekil 3.30. <i>'Gezgin'</i> motifi.....	50
Şekil 3.31. <i>'Çalışma'</i> motifi.....	50
Şekil 3.32. <i>'Fafner'</i> motifi.....	51
Şekil 3.33. <i>'Kuş'</i> motifleri.....	51
Şekil 3.34. <i>'Uyanış'</i> motifi.....	51
Şekil 3.35. <i>'Siegfried'in Temiz Aşkı'</i> motifi.....	52
Şekil 3.36. <i>'Kahraman'</i> motifi.....	57
Şekil 3.37. <i>'Brünnhilde'</i> motifi.....	57
Şekil 3.38. <i>'Brünnhilde ve Siegfried'in Aşkı'</i> motifi.....	58
Şekil 3.39. <i>'Hagen'</i> motifi.....	58
Şekil 3.40. <i>'Gibichunglar'</i> motifi.....	58
Şekil 3.41. <i>'Unutkanlık'</i> motifi.....	58
Şekil 3.42. <i>'Gutrune'</i> motifi.....	59

GÖRSELLER LİSTESİ

Sayfa

Görsel 1.4. Bayreuth Festival Binası (http-1).....	9
Görsel 3.1. ‘Alberich ve Ren kızları’ (http-2).....	24
Görsel 3.2. ‘Valhalla’ (http-3).....	25
Görsel 3.3. ‘Freia ve Altın Elmalar’ (http-4).....	26
Görsel 3.4. ‘Cüce Alberich ve köleleri Nibelunglar’ (http-5).....	27
Görsel 3.5. ‘Sieglinde, Siegmund ve Hunding’ (http-6).....	37
Görsel 3.6. ‘Hunding ve Sieglinde’nin kulübesi’ (http-7).....	38
Görsel 3.7. ‘Valküre Brünnhilde’ (http-8).....	39
Görsel 3.8. ‘Brünnhilde, kız kardeşleri ve Sieglinde’ (http-9).....	40
Görsel 3.9. ‘Wotan, ateş çemberi içinde uyuyan kızı Brünnhilde’yi seyrederken’ (http-10).....	41
Görsel 3.10. ‘Mime, örsün başında’ (http-11).....	45
Görsel 3.11. ‘Mime ve Gezgin’ (http-12).....	46
Görsel 3.12. ‘Siegfried, ejderhanın kanının tadına bakarken’ (http-13).....	48
Görsel 3.13. ‘Siegfried’in uyuyan Brünnhilde’yi görmesi’ (http-14).....	49
Görsel 3.14. ‘Nornlar’ (http-15).....	53
Görsel 3.15. ‘Siegfried ve Gutrune’ (http-16).....	54
Görsel 3.16. ‘Brünnhilde’nin Waltraute tarafından ziyareti’ (http-17).....	55
Görsel 3.17. ‘Ren Bakireleri yüzüğü geri alırken’ (http-18).....	57

GİRİŞ

1500'lerin sonunda Floransa'da doğan Opera, elit tabaka ve aristokratlar arasında oldukça yaygındı. Ancak takip eden yıllarda Venedik'te ilk opera binasının açılmasıyla birlikte, halk da opera ile tanıştı ve bilet satılması sonucu Opera, bir endüstri haline gelmeye başladı. Bunların sonucunda 19. yüzyıl'da İtalya'da '*Bel Canto*', güzel şarkı söyleme, stili ön plana çıktı. *Bel Canto* şarkıcısının sesini kullanmasının ustalığını göstermek için genellikle gösterişli ve iddialı olur, bu müzik cümlelerinin ses aralığı geniştir. Dolayısıyla kontrolü zordur ve kıvraklık gerektirir. İtalyan besteciler için aryalar ve şarkıcılar her zaman ön plandadır. Onlar için dramatik akış önemli değildir ve kolayca aya uğruna dramatik akışı bölebilirler. Öncelik insan sesi ve sanatçının hünerleri, melodi ve dramatik akış sonradan gelir ve ikinci plandadır. Opera izlemeye gelen halk sahnedeki şarkıcının güzel sesini dinlemek ve hünerlerini görmek istiyordu. Dolayısıyla, buradan para kazanan tiyatro sahipleri de bu yönde eserler yazılmasını istiyordu. Birçok besteci de eserlerini bu yönde besteliyordu. Böylece kısır döngü haline gelen, temeli Antik Yunan tragedyelerine dayanan, dramatik akışın önemli olduğu opera sanatı, eğlence sektörüne dönüşmüştü. Bu durum, Romantik Alman operasının en önemli bestecilerinden biri olan Richard Wagner'i fazlasıyla rahatsız etmiştir ve sanatın eğlence ve para için yapılmasından ziyade gerçekten sanat için yapılmasını savunmuştur.

Richard Wagner, 19. yüzyılın en çok tartışılan ve etkileyici figürlerden birisidir. Wagner, Alman toplumunda eşsiz bir yere sahiptir. Alman tarihinde en simgesel besteci olmasının yanında opera tarihinin de en ünlüsüdür. Hem müzik hem de siyaset alanındaki düşünceleri daima "Alman olmak" ile ilgiliydi ve düşünceleri hep bu yönde şekilleniyordu. Alman operasının önde gelen bestecisi ve 19. yüzyılın romantik döneminin önemli bestecilerinden biri olan Wagner döneminin, hatta opera tarihinin en önemli, en yenilikçi ve kuralları yıkan Alman opera bestecisidir. Besteci kimliğinin yanı sıra, aynı zamanda şef, yazar, tiyatro direktörü, şair, yenilikçi bir düşünür, üretken bir besteci, gerçek bir Alman milliyetçisi, bir Anti-semit ve Adolf Hitler'in favori bestecisi ve bunların yanında operaları ve diğer türde yazdığı eserleri ile Batı müziğinin gidişatını devrimci bir şekilde etkileyen bir teorisyendir. İtalyan ve Fransız operalarının o güne değin süren hâkimiyetlerine son verip günümüzde dahi geçerliliğini koruyan bir opera dilinin oluşmasını sağlamıştır. Tüm yaşamı boyunca Alman ulusal kimliğini savundu. Öldükten sonra da Almanlar onun bu düşüncesini, ya da mirasını da diyebiliriz, sorgulamaya devam

etmişlerdir. Bütün yaşamı boyunca ‘‘Alman olmak ne demektir?’’, ‘‘Alman müziği nedir?’’ sorularının cevabını arayan Richard Wagner, gerek müzik ve drama alanındaki yenilikleri, gerekse Yahudi karşıtı görüşleri nedeniyle 20. yüzyılın en çok tartışılan müzik adamlarından olmuştur.

Problem Durumu

Devrimci fikirlere sahip, politik ve anti - semit düşüncelerini sakınmadan aktaran Richard Wagner, hayatı boyunca daima Alman kimliği ile övünür ve Alman ırkının yüceliğini savunur. Hayatı boyunca, gerek opera alanındaki fikirlerini gerekse politik konulardaki düşüncelerini yazıya dkmştir. Bu sayede yayınladığı makaleler ile Alman Milliyetçiliğini, ortaya attığı teorileri, müziğe getirdiği yenilikleri ve kavramları eserlerine yansıtmuştur. Bu bağlamda bu alışma, ‘Alman milliyetçiliğinin Richard Wagner’in müziğine etkisi ve müzik tarihine kazandırdığı devrimci yeniliklerini ‘Der Ring des Nibelungen’ Operası’nda nasıl ve ne ölçüde kullanmuştur?’ problemine dayandırılmıştır.

Araştırmanın problem cümlesine ek olarak aşağıda bulunan alt problemler ile yanıt aranmuştur:

1. Richard Wagner’in opera tarihine getirdiği yenilikler ve kavramlar nelerdir?
2. ‘Der Ring des Nibelungen’ Operası neden Wagner’in kariyerinde önemli bir yere sahiptir?
3. ‘Der Ring des Nibelungen’ Operası’nda kullanılan kavramlar nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, müzik tarihinde devrimci yenilikler yapan Richard Wagner’in olgunluk döneminin en önemli eseri varsayılan Der Ring des Nibelungen Operası’nda bulunan kavramlar incelenip, yaşamı boyunca ortaya attığı gerek milliyetçi fikirlerini gerekse müziğe getirdiği devrimci özellik taşıyan fikirlerini, Leitmotif’ler ile Der Ring des Nibelungen Operası’na nasıl ve ne ölçüde yansıtığı amalanmuştur.

Araştırmanın Önemi

Wagner'in ortaya attığı kavramlar biraz karmaşık ya da anlaşılması güç gibi görülebilir. Bu çalışmada, Ring dörtlemesinde¹ kullanılan kavramlar temel alınarak, Der Ring des Nibelungen Operası'nda bulunan Leitmotif'ler incelenmiş ve bu eserin icrasını yapacak şancılar için gerekli bilgi birikimini sağlaması açısından önemlidir.

Sayıtı

Der Ring des Nibelungen Operası, Wagner'in en çok üzerinde çalıştığı ve oluşturduğu kavramları en yoğun kullandığı operası olduğu varsayılmaktadır.

Sınırlılık

Tezde, Der Ring des Nibelungen Operası özellikle Leitmotif'ler ile sınırlandırılmıştır.

Çalışma Grubu

Alman besteci Richard Wagner'in Der Ring des Nibelungen Operası'nda araştırılan müzikli eser grubu bir başka deyişle, Ring dörtlemesini oluşturan Das Rheingold, Die Walküre, Siegfried ve Götterdämmerung operaları, Leitmotif'lerin incelenmesi için kritik amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, durum tespitine yönelik tarama modelinde bir çalışmadır. Ring dörtlemesinde bulunan operalar ile ilgili kaynaklar taranmış, bu operalarda bulunan önemli Leitmotif'ler yorumlanmıştır.

Tez hazırlanırken; konuyla ilgili yabancı dilde yazılmış kitap ve makalelerden, Wagner'in kendi kaleme aldığı makalelerden ve *Der Ring des Nibelungen* operasının partiyonundan yararlanılmıştır, ana veri olarak Leitmotif'ler kullanılmıştır.

Bu tezde, birinci bölümde, Wagner ile yazılmış yabancı kaynaklardan Wagner'in hayatı ve Alman Milliyetçiliği ile ilgili elde edilen bilgiler aktarılmış; ikinci bölümde,

---

¹Ring dörtlemesinde bulunan operalar: Das Rheingold, Die Walküre, Siegfried, Götterdämmerung

müzik tarihine kazandırdığı kavramlar açıklanmış; üçüncü bölümde, literatür taraması yapılarak Der Ring des Nibelungen operasının incelenmesi sonucu Leitmotif'ler elde edilmiş ve yorumlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

RICHARD WAGNER

1.1. Yaşamı

Wilhelm Richard Wagner, 22 Mayıs 1813 tarihinde Almanya'nın Leipzig kentinde bir Yahudi mahallesinde, işçi sınıfı bir ailenin 9 çocuğundan biri olarak dünyaya gözlerini açtı. Babası Carl Friedrich Wagner, Leipzig polis teşkilatında yazman, annesi ise Johanna Rosine. Ancak Wagner'in babası Friedrich, Richard daha 6 aylıkken Tifüs hastalığı sebebiyle hayatını kaybetmiş. 9 ay sonra annesi Johanna, Carl Wagner'in arkadaşı olan Yahudi ressam, oyun yönetmeni, oyuncu ve önemli bir piyes yazarı Ludwig Geyer ile evlenip, çocukları ile birlikte Geyer'in yanına Dresden'e taşınırlar. Kendi hayatını kaleme aldığı "*Mein Leben*" adlı otobiyografisinde Wagner, üvey babasından minnetle ve sevgiyle bahseder. Wagner, sahne sanatlarının her an gündemde olduğu bir çevrede hayata gözlerini açmış, üvey babası sayesinde çocukluğu tiyatro kulislerinde geçen Wagner, küçük yaştan itibaren tiyatroya ilgi duymuştur. Ancak üvey babası Geyer onun da kendi gibi bir ressam olmasını ister ve ona dersler vermeye başlar. Fakat Wagner bu alanın ilgisini çekmediğini söyler. Akli hep gösterişli kostümlerin olduğu tiyatrodadır (Wagner, 1911). Sadece Richard değil ailenin diğer üyeleri de müziğe ve tiyatroya, diğer bir deyişle sahne sanatlarına ilgi duyuyorlardı, meslek olarak da şarkıcılığı ve oyunculuğu seçmişlerdi. Ağabeyi Albert hem şarkıcılığı hem oyunculuğu, iki kız kardeşi Louise ve Rosalie oyunculuğu seçmişler, dört ablası da operada birinci soprano olarak çalışıyorlardı. 1820 yılının sonunda Geyer üvey oğlunun kendi yaşlıları ile birlikte daha sağlıklı bir eğitim alması için Dresden yakınlarında Possendorf'da bir papaz olan Pastor Wetzel'in okuluna kaydettirmiştir. Richard, o dönemlerde Geyer soyadını taşıyordu ve hatta 14 yaşına kadar da Richard Wilhelm Geyer olarak biliniyordu. Pastor Wetzel'de eğitime devam ederken piyano dersleri almaya başladı. Ancak piyano eğitimi süresince notaya bağlı kalarak piyano çalmayı çok tercih etmiyordu, tercihi daha çok oynanan tiyatro oyunlarının uvertürlerini kulaktan çalma yönündeydi. 1821 yılında, Richard 8 yaşındayken bu sefer de üvey babası Geyer'i kaybetti. Babasının kaybından sonra bir süre üvey amcası Richard'ı okutmaya devam etti. Ama sonrasında Richard, öz amcası olan Adolf'un yanına Leipzig'ye gitti (Cotterill, 1996). Amcası Adolf, Wagner'in hayatında önemli bir rol oynar. Kısaca Wagner'i edebiyatla tanıştıran ve edebiyata ilgi duymasına neden olan kişidir. Burada da

bir süre kaldıktan sonra 8 yaşında, ailesinin yanına Dresden'e geri döner ve Kreuzschule'ye kaydolur. 9 yaşında Carl Maria von Weber'in kendisinin yönettiği, Gotik öğeleri barındıran, *Der Freischütz* operasından çok etkilenir ve bu dönemde piyes yazarlığına heveslenir. Geyer'in hayatını kaybetmesinden sonra 1827 yılında Wagner, ailesi ile yeniden Leipzig'e döndü ve burada Nikolaischule'ye kaydoldu, Wagner'in tiyatro ve müziğe olan ilgisi daha ağır bastığı için, okuldaki çalışmalara ya da akademik hayata çok ilgisi olduğu söylenemezdi. 1828 – 1831 yılları arasında, yerel müzisyen olan Christian Gottlieb Müller'den ve ailesinden gizlice armoni dersleri almaya başladı. Çünkü annesi müzisyen olmasına çok sıcak bakmıyordu. Daha sonra 1831 yılında, 18 yaşında, Leipzig Üniversitesine başladı ve müzik eğitimine burada devam etti. Akademik hayata tahammül edemeyen Wagner, kendini ciddiyetle kompozisyon çalışmalarına verdi. Bu dönemde 6 ay boyunca kısa ama yoğun bir şekilde Thomaskirche'de koro şefi olan Christian Theodor Weinlich'den armoni ve kontrpuan gibi kompozisyonun temel bilgilerini öğrendi (Millington ve diğerleri, 2001). 1830'lu yıllarda, yani Wagner'in üniversite yıllarına denk gelen yıllarda, Almanya'nın içine düştüğü siyasi çalkantılar Wagner'i de içine çekmişti. Zaten akademik hayattan ve düzenli bir öğrenci olmaktan pek hoşlanmayan Wagner, sıklıkla siyasi eylemlere katılmış fakat kısa bir süre sonra bundan da sıkılıp tekrar müziğe yoğunlaşmış.

Wagner'in yaşamında dönüm noktası haline gelen iki besteci vardır; biri Carl Maria von Weber ve diğeri Ludwig van Beethoven. Özellikle Weber'in *Der Freischütz* operasından ve Beethoven'ın senfonilerinden, *Egmont Uvertürü*'nden ve *Fidelio* operasından çok etkilenmiş ve onlar sayesinde Wagner'in müziğe olan ilgisi daha da artmaya başladı. *Leubald und Adelaide* isimli opera taslağının üzerinde çalışmaya başladı ve bu opera metni Wagner'in ilk yaratıcı çalışmasıdır. Üniversiteye başladıktan bir sene sonra, belli başlı eserlerinden biri olan *Do Majör Senfoni*'yi besteledi. Bu Beethoven stili eseri 1832 yılında Prag'da ve 1833 yılında Leipzig'de seslendirildi ve büyük ilgi gördü. Üniversiteden mezun olduktan sonra 1833 senesinde Würzburg Kent Tiyatrosu şefliğine getirildi ve bu olay Wagner'in müzik hayatında ve kariyerinde bir dönüm noktası oldu çünkü Würzburg Kent Tiyatrosu'nda çalıştığı bir sene boyunca operaların kurgusu ve sahnelenmesiyle ilgili birçok konuda değerli deneyimler kazandı. Bu dönemde Weber stilini örnek alarak *Die Feen* adlı operasını besteledi fakat bu eser, Wagner hayattayken

sahnelenmedi, 1988 yılında bestecinin ölümünden kısa bir süre sonra Münih'te sahneye konuldu (Cotterill, 1996).

1834 yılında kısa bir süreliğine Magdeburg Opera Evi'nde müzik direktörü olarak çalışmaya başlar ve burada ikinci operası olan ve 1836 yılında Magdeburg'da seslendirilen Shakespeare'in *Kısasa Kısas* oyunundan hazırladığı *Das Liebesverbot* (*Yasak Aşk*) operasını besteledi. Tiyatro, bu operanın ikinci temsilini sahneye koymaya söz vermesine rağmen bu sözünü tutmaz ve besteciyi işten çıkartır. Bu arada Magdeburg'da tiyatro topluluğunda oyuncu olan, kendisinden dört yaş büyük olan Christine Wilhelmine, "Minna" Planner'a âşık olur ve onun peşinden Königsberg'e gider ve iki sene sonra da onunla evlenir (Millington ve diğerleri, 2001).

1837 yazında 30 yıl savaşları sebebiyle işsiz kalan Wagner, Riga'dan gelen teklifle Riga'ya taşındı ve yerel bir operanın müzik direktörü oldu. Burada özellikle Beethoven eserlerini yönetti ve 14. yüzyılda Roma'da yaşamış ve cumhuriyeti korumak için ölümü bile göze alan bir halk kahramanını konu alan *Rienzi* operasını bestelemeye başladı. 2 sene sonra karı koca büyük bir borç içine girmişlerdir ve alacaklılardan kaçmak için ve daha büyük işler yapma hayali ile Paris'e giden Wagner, burada da umduğunu bulamadı, parasız ve çok kötü koşullarda yaşamak zorunda kaldı. Paris'te, o dönemde Paris'in en önde gelen opera bestecisi Giacomo Meyerbeer ile tanışır ve onunla arkadaşlık kurar. Yaşadığı tüm zorluklara rağmen 1840 senesinde Paris'te tanıştığı besteci Meyerbeer'in de büyük katkılarıyla *Rienzi* operasını tamamladı. Bu opera ile Wagner'in duruşu da şekillenmeye başlamıştı. 1839 – 1842 yılları arasındaki Paris'te geçirdiği yılları 'açlık yıllarım' sözleriyle dile getirmiştir. 1842 yılında genel af ile Almanya'ya dönen Wagner, Ren Nehri kıyısında gözyaşlarıyla 'Alman vatanına daima sadık kalacağına' yemin etti ve Dresden'e yerleşti (Wagner, 1911).

Almanya'ya döndüğü sene *Rienzi* operasını sahneye koydu, eser 6 saat sürmesine rağmen coşkun korolar ve gürültülü marşlardan oluşan bu opera izleyicileri coşturmayı başarmıştı. Böylelikle *Rienzi* operası sayesinde Wagner adını Almanya'da duyurdu. Bir yıl sonra *Uçan Hollandalı* (*Der fliegende Holländer*) adlı operasını bitirdi ve o da Dresden'de sahnelendi. 1842'yi takip eden yıllarda Dresden'deyken en ünlü eserlerinden birkaçı olan *Der fliegende Holländer* (1843), *Tannhäuser* (1845) ve *Lohengrin* (1848) operalarını besteledi. Fakat *Der fliegende Holländer*, 1845 senesinde Dresden'de sahnelendiği zaman geleneksel formların çok dışında bir eser olduğu için eleştiri aldı (Millington, 1984).

Lohengrin operasının üzerinde çalışırken, Wagner çeşitli solcu radikal gruplarla gittikçe daha fazla ilgilenmeye başladı ve sosyalist Pierre – Joseph Proudhon, sosyal anarşist Michael Bakunin gibi bir avuç devrimci düşünürle ve çok sayıda sol Alman milliyetçiyle arkadaş oldu (Rose, 1992). Wagner'in bu devrimci siyasi etkinliklerinden ve düşüncelerinden dolayı sonraki 12 yılını geçireceği İsviçre'ye sürgüne gönderildi ve hayatında yeni bir dönem başladı. Wagner, ülkesinden uzakta olduğu yılları, kendi deyimiyle, acı verici olarak tanımlar. Ancak, sürgünde geçirdiği yıllar Wagner'in sanatsal açıdan en verimli olduğu dönemdir. Zürih'te ki yıllarında müzik ve sanat ile ilgili fikirlerini açıkladığı makaleler kaleme aldı, ayrıca Dresden'den ayrılmadan önce senaryosunu hazırladığı fakat yazmaya fırsat bulamadığı 4 ayrı operadan oluşan *Der Ring des Nibelungen (Nibelungen Yüzüğü)* ya da başka bir deyişle *Ring* opera dizisini yazmaya başladı. Bunun yanında *Tristan und Isolde* ve *Die Meistersinger von Nürnberg* adlı operalarını da bu dönemde tamamladı. Ayrıca, sürgünde geçirdiği yıllar içinde, Wagner operanın amacı ve yapısı hakkında önemli ve kalıcı düşüncelerini geliştirmiş ve eşzamanlı olarak da Alman ulusal kimliğinin karakteri hakkındaki görüşlerini sağlamlaştırmıştır (Millington ve diğerleri, 2001).

1859 yılında Zürih'e gelmesinden bir yıl sonra, Paris'e yerleşir. Minna ile araları iyi değildir, 1861 yılında Minna Wagner'i Paris'te bırakıp Almanya'ya dönmüştür. O sırada Wagner, Franz Liszt'in kızı ve o dönemde şef Hans von Bülow ile evli olan Cosima'ya âşık olur. 1862 yılında Paris'e gelmesinden 3 yıl sonra Minna ile Wagner tamamen ayrılırlar. O sene, çıkan aftan yararlanarak kendini daima ait hissettiği ülkesine, Almanya'ya döner. 1864 yılında, Wagner'in eserlerine hayran olan 18 yaşındaki Bavyera kralı II. Ludwig, Wagner'i yanına çağırır ve onun tüm borçlarını ödeyip, Wagner'e Münih yakınlarında bir ev vereceğini söyler. Cosima da bir süre sonra iki çocuğu ile birlikte Wagner'in yanına taşınır. Wagner, aynı zamanda bu yıllarda, bir festival tiyatrosu kurma yönünde bazı fikirleri vardır ve bunun üzerinde düşünmeye başlar. 1865 yılında Wagner ve Cosima'nın ilk çocukları Isolde dünyaya gelir. Wagner ile Cosima'nın aralarında 24 yaş vardır. Liszt, kızının Wagner ile olan ilişkisini onaylamaz fakat buna rağmen Wagner ile arkadaşlığını devam ettirir. İkilinin arasında ki yaş farkı ve hala Bülow ile nikâhlı olan Cosima'nın Wagner'le yaşaması Münih'te fazlasıyla dillenir ve bunun sonucunda Wagner saraydaki itibarını kaybeder. Bunun üzerine, II. Ludwig Wagner'i yanına çağırarak, Münih'ten ayrılması gerektiğini söyler. Wagner ve Cosima, İsviçre'ye, Tribschen şehrine

taşınırlar ve Lucerne gölü yakınlarında kendilerine bir ev yaparlar. Taşındıktan bir sene sonra, 1867 yılında ikinci çocukları Eva dünyaya gelir, iki yıl sonra 1869 yılında *Das Rheingold* operasının Münih'te prömiyer yaptığı sene, üçüncü çocukları Siegfried doğmuştur. Nihayet 1870 yılında Bülow ve Cosima boşanırlar. Aynı sene Wagner ile Cosima evlenirler ve evlilikleri Wagner ölene kadar sürer. Wagner, artık tüm zamanını ve enerjisini *Der Ring des Nibelungen* serisini bitirmeye harcar. Cosima ile evlenmesinin üzerinden bir yıl geçtikten sonra Wagner, Bayreuth'a gezmeye gider ve buraya taşınmaya karar verir. Bayreuth'un festival için uygun olduğunu düşünür ve buraya bir festival binası yapmaya karar verir, yapımına hemen başlanır. Bavyera Kralı II. Ludwig'in de katkılarıyla festival binası nihayet 13 Ağustos 1876'da, Ring dörtlemesinin ilk defa komple arka arkaya sahnelenmesi ile açılışı yapılır (Millington, 1984).

Görsel 1.4. *Bayreuth Festival Binası* (<http-4>)

Bayreuth Festivali'nden sonra Wagner, son operası olan *Parsifal* üzerinde çalışmaya başlar. Son yıllarında birkaç makale daha yazar. 1882 yılında tamamlanan *Parsifal*, ikincisi düzenlenen Bayreuth Festivali'nde sahneye kondu. Sağlığı git gide kötüleşen, sürekli kalp spazmı geçiren Wagner, festival bittikten sonra ailesiyle birlikte dinlenmek üzere Venedik'e gider. 1883 yılında *On the Feminine in the Human* adlı makalesini yazmaya başlar fakat tamamlayamaz. Sağlığı günden güne kötüleşir, kalp krizi geçirerek 13 Şubat 1883 yılında, 70 yaşında hayata veda etmiştir. Cansız bedeni Venedik'ten vatanı Almanya'ya götürülmüş ve Bayreuth'ta yaşadıkları evin (Villa Wahnfried) bahçesine gömülmüştür (Encyclopaedia Britannica).

1.2. Wagner, Alman Milliyetçiliği ve Müziğine Etkisi

Kant, Hegel, Feuerbach ve Schopenhauer gibi Alman filozoflar, Yahudilerin Almanya'nın gelişmesinde engel olarak görüyorlar ve bu sebepten ötürü Yahudilere karşı negatif bir tutum sergiliyorlardı. Yahudi halkının dini inançlarını, dış görünüş vb. gibi ırksal farklılıklarını açığa çıkarmak ve yargılamak da diyebiliriz. Aslında bu tepkinin temelinde kendilerinden olmayan, kendileri gibi görünmeyen, kendileri gibi konuşmayan - farklı bir lehçeye sahip olan- ve kendileri gibi ibadet etmeyen, onlardan farklı olan bir ırktan korkup, onları yönetmeye çalışan Alman toplumu onlara uymayan, istediklerini yapmayan Yahudileri tehdit olarak görmüşlerdir de denebilir. Bir başka deyişle, Yahudilerin Almanlar tarafından algılanan heteronomisinin tehdidi de denebilir. Heteronomi, Yunancadan gelen kelime bir kelimedir; *hetero* başkası ya da diğer, *nomos* da yasa anlamına gelmektedir, dilimizde de yaderklik olarak geçmiştir. Bu bağlamda, heteronomi sözcüğünü; bir topluluğun başka kişilerce yönetilmesi, kendisinin dışında başkasının koyduğu yasaya bağlı olma olarak tanımlanabilir. Bu tanım bağlamında, heteronomi ya da yaderklik, özerkliğin tersi bir durumdur. Birliği sağlamak için Yahudileri yönetmek, Alman toplumu tarafından en doğru yol olarak görülmüştür.

Sıkı Hegel, Kant, Feuerbach ve Schopenhauer takipçisi olan Richard Wagner için de bu fikirler önemli olmuştur ve kafasında birçok şeyi şekillendirmiştir. Dolayısıyla sonrasında sahne eserlerinde Anti-semit fikirlere ve Alman dilinin, Alman ırkının ve sanatının yüceliğine yer vermiştir ve kullanmıştır.

Wagner'in ilk milliyetçi düşünceleri 1830'lu yıllarda üniversitede okurken çeşitli solcu gruplara katılmasıyla başlamıştır. 19. yüzyılda Almanya'da, 1830 yılında başlayıp yaklaşık 20 yıl süren, sosyal bir reform ve edebi bir hareket olan *Young Germany* (Genç Almanya) ideolojisinin etkisi altına girmesiyle ilk ciddi devrimci faaliyetlerine katılmıştır. En yakın arkadaşı Heinrich Laube sayesinde bu devrimci akımla tanışmıştır. 1839 yılında Paris'e yaptıkları bir seyahat sırasında Laube, Wagner'i *Young Germany* akımının en önemli temsilcilerinden biri olan, o dönemde çok etkili olan *Zeitung für die elegante Welt* adlı bir dergide 2. editör olarak görev yapmakta olan ve köşesinde modern radikal ve köklü fikirlere yer veren Heinrich Heine ile tanışırır (Rose, 1992).

Bu devrimci akımın gölgesinde, ilk başarılı operası olan Wagner, bu operasında devrimci temasını, devrimci liderle halkı arasındaki ilişkisini ele alarak geliştirdi. Aslında Rienzi, tek başına basit bir kahraman değil, aynı zamanda acımasız bir idealist, ona karşı

gelenleri, muhaliflerini yok etmek ya da katletmek için şiddet yolunu kullanan, acımasız bir idealist ve aslında siyasetin temel yıkıcılığını sembolize ediyor.

Rienzi'nin tamamen devrimci mesajlar verdiği söylenebilir fakat bir süre sonra Wagner, bu operanın Alman toplumuna ait öğeler taşıması yönünde eksik olduğunu fark edecektir. Opera'nın içeriğinin, konusunun Alman ulusal hikâyelerinden, destanlarından oluşmasının gerektiğini düşünecektir, sonrasında bu konu üzerine düşüp, Alman mitolojisi hakkındaki bilgisini genişletmiştir. Wagner'in Yahudi karşıtı fikirlerinin aynı zamanda Alman milliyetçiliğinin ağır bastığı ve hayatında önemli bir yere sahip olan bir diğer dönem de Paris'ten Dresden'e geri döndüğü dönemdir. Paris'te geçirdiği zor yıllarından ve başarısızlıklarından dolayı Dresden'e geri döndüğü yıllarda Dresden'de orkestra şefi olan Wagner, vatanında her şeyin düzeleceğini düşünüyordu fakat umduğu gibi olmadı. O dönemde *Uçan Hollandalı* ve *Tannhäuser* operalarını besteledi ama ikisi de başarısız oldu ve Wagner'in umduğu ilgiyi görmedi (Josserand, 1962). O dönemde her şeyin düzene gireceğini düşünen Wagner, bir sürü olumsuzlukla mücadele ediyordu. En başta eserlerinde alışlagelmişin dışında yaptığı yeniliklere karşı çıkan saray tiyatrosuyla, ardından eserlerini sürekli kınayan olumsuz eleştiriler yapan basınla da mücadele etmek zorunda kalıyordu. Canını sıkan sadece bunlar değildi, o kadar negatif eleştirilerin yanında, tüm bunlara ek olarak, tiyatroya gelen materyalist izleyiciler ve bu seyircileri mutlu etmek için yazılan, ortaya çıkan eserler de canını sıkıyordu. Bir başka deyişle, Wagner için sahnede yapılan sanatın tamamen eğlence olarak görülmesi başlı başına bir sorundu. Wagner'e göre tüm bunların temelinde aslında şeytani, aç gözlü, kendilerini Alman zanneden Yahudi besteciler vardı. Wagner, Yahudilerin kar sağlamak ve para kazanmak için tiyatroyu endüstriyel bir olgu haline dönüştürdükleri kanaatindeydi. Açgözlü Yahudi bestecilerin kalitesiz, değersiz sanat eserleri ürettiğini düşünüyor ve sanki bu eserler güzel ve kaliteliymiş gibi Alman halkına lanse edilip ve yutturulmaya çalışması Wagner'i oldukça sinirlendiriyordu ve bu kalitesiz eserleri izlemek zorunda bırakılan Alman halkının bunu hak etmediğini düşünen Wagner, elini taşın altına koymuştur. Tüm bunların ışığında, milli duygularıyla ve damarlarında gezen Alman kanıyla birlikte bu durum Anti – semit düşüncelerinin şekillenmesinde önemli rol oynamıştır (Josserand, 1962).

Çeşitli sol radikal gruplarla ilgilenip, bir takım siyasi etkinliklere katılınca, devlet tarafından tehdit olarak görülüp, İsviçre'ye sürgüne gönderilmiştir. Bu durum da Wagner'in milliyetçi duygularının artması yönünden önemli bir rol oynamıştır. Ülkesinden uzakta geçirdiği yıllarda, Yahudi karşıtı fikirlerinden ödün vermeyip, Yahudiler hakkında

fikirlerini açıkça *Judaims in Music* adlı yazısında belirtmiştir. Vatanından uzakta kalması onun Alman kimliğini sorgulaması ve buna daha çok bağlanmasını sağladı ve daima Alman dilinin, Alman edebiyatının sanat için çok daha uygun olduğunu savundu.

Her ne kadar Wagner'i Alman üstünlüğünü savunmasından dolayı suçlamak kolay olsa da, aslında Wagner kendi kimliğinden, milletinden gurur duyan ve bunu ifade eden tek kişi değildi. O dönemde, Romantik çağ boyunca, ulusalcılık fikri yani kendi ulusunun diğer uluslardan daha iyi olması düşüncesi oldukça yaygındı. Milliyetçilik, ulusal gurur ve siyasi hareketleri birleştirmiştir. Özellikle 19. yüzyılda Almanya'da bu milliyetçi coşku "Almancılık" fikri ile müzikte ortaya çıkmıştır. Bu durum, kusursuz, mükemmel Alman müziği olarak desteklenmiştir burada da Alman besteci Richard Wagner'in rolü çok büyüktür (Ticker, 2016). Tüm bunlara ek olarak, Wagner'den yıllar sonra Wagner'in müzikleri, Nazi döneminde büyük bir Wagner hayranı olan Adolf Hitler tarafından Nazi propagandalarında kullanılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

WAGNER'İN MÜZİK ALANINA GETİRDİĞİ YENİLİKLER

Wagner'in yaptığı devrimlerle, getirdiği yeni kavramlarla ve ortaya attığı düşüncelerle Alman operasını ve Alman müziğini gelebileceği en yüksek noktaya getirmesiyle birlikte müzik tarihinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Sadece 19. Yüzyıl Alman müziğini yüceltmekle kalmamış, ortaya attığı devrimci, yenilikçi, alışılmadık dışındaki fikirleriyle de aynı zamanda tüm düşünce ve sanat dünyasını etkilemeyi başarmış ve en önemli ismi haline gelmiştir. Wagner, *Gesamtkunswerk*, *Leitmotive*, *Music Drama* gibi daha önce hiç kullanılmayan kavramları opera tarihine kazandırmıştır. Bunların yanı sıra, operalarında ya da Wagner'in kendi deyimiyle *Dramalarında*; doğaüstü ve mitolojik hikâyeleri kullanması; sürekli devam eden müzik, bir başka deyişle, sonsuz ezgi kavramı; senfonik orkestra yani orkestranın dramanın bir parçası olma fikri ve aşırı kromatizm kullanımı, sürekli tonalite değişimi, klasik armoninin kurallarını yıkması, uyumsuz (dissonance) akorların farklı ve düzensiz çözümü gibi yenilikler ilk kez Wagner yapıtlarında ortaya çıkması ve Wagner'in müzik tarihinde önemli bir yere getirmiştir.

Bu fikirleri yapıtlarında kullanmasının yanı sıra, kafasında planladığı fikirlerini aynı zamanda yazıya dökmüştür. 1849 yılında politik sebeplerden ötürü Dresden'den İsviçre'ye gittiği dönemde politikaya ve sanat çalışmalarına biraz ara veren Wagner, Zürih'te ki ilk yıllarında, sanat ve opera üzerine ürettiği yenilikçi fikirlerini aktardığı birtakım yazılar yazmıştır. Zürih yılları, Wagner için sadece sanatsal açıdan değil birçok açıdan en verimli ve üretken olduğu yıllarıydı. Zürih yazıları olarak da geçen yazılar şunlardır; *Art and Revolution* (Sanat ve Devrim) (1849), *The Artwork of the Future* (Geleceğin Sanatı) (1850), *Opera and Drama* (1851), *Judaism in Music* (Müzikte Yahudilik) (1850) ve *Das Kunswerk der Zukunft* (Geleceğin Sanat Eseri) (1861).

2.1. Önemli Yayınları

Art and Revolution, orijinal Alman başlığı *Die Kunst und die Revolution*, 1849 yılında sanatın toplumdaki yeri ve operanın doğası hakkındaki görüşlerini ortaya koyduğu oldukça uzun bir makaledir. *Art and Revolution*, *The Artwork of the Future* ve *Opera and Drama*; bu üçlünün içinde yoğun bir şekilde siyasi ve polemik yaratacak olan *Sanat ve Devrim*, tüm sanat eserlerini birleştiren Yunan dramasının, Hıristiyanlık dönemi boyunca

yaşadığı yıkımı ele alıyor (Millington, 1984). Kısaca, sanatı ve dini ustaca, şiir, dans, müzik, drama gibi sanatın farklı disiplinleriyle birleştirmeyi başaran Yunan tragedyalarının önemini ve tekrardan o tarza dönülmesi gerektiğini vurguluyordu.

Daha sonra, bu fikrini opera vizyonunu anlattığı *The Artwork of the Future* adlı makalesinde daha detaylı bir şekilde açacaktır. *Geleceğin Sanatı* adlı makalesinin temelinde iki ana teması vardır. Bunlardan ilki, Yunan tragedyasının modern bir şekilde yeniden doğuşu. Bunu da, Yunan tragedyalarından gelen bir gelenek olan, sanatın diğer alanlarıyla yani dans, müzik, edebiyat, tasarım, koro ve tiyatro gibi alanları sentezleyerek yapmayı hedeflemiştir. Bir diğeri de, bir halk sanatı ilkesi, yani sanatın hem halk için hem de halk tarafından yapıldığını ve bir kitleye hitap etmesi gerektiğini öne sürer çünkü sanat halkın duygularını, düşüncelerini ve tutkularını yansıtır ve yansıtmalıdır (Stein, 1973). Tüm bunları yapabilmek için de Wagner, *Gesamtkunswerk* terimini kullanmıştır, kaleme aldığı bu yazısında ortaya attığı en önemli teorisinin ve müzik tarihine kattığı yeniliklerden biri olan *Gesamtkunswerk* yani ‘birleşik sanat eseri’ demek yanlış olmaz.

‘Sanatın sentezi’ yani *Gesamtkunswerk* teorisinin *The Artwork of the Future* adlı yazısında ele aldığı birleşik sanat eseri kavramının çok genel kaldığını fark edip, 1851 yılında yayımladığı *Opera and Drama* kitabında ‘Sanatın sentezi’ fikrini daha da genişleterek, daha kapsamlı ele almıştır. Bu kitapta, dramının, tiyatronun, estetiğini anlatmıştır ve özellikle operanın bir sanat formu olabilmesi için sahip olması gereken nitelikler hakkındaki fikirlerini ortaya koymuştur. Başka bir deyişle, müzik aracılığıyla dramının estetiğini yansıtmak hakkında yazılmış bir makaledir.

Opera and Drama adlı yazısında özellikle ele aldığı bir başka kavram ise, *Versmelodie* ya da bazı kaynaklarda da *musico-poetic synthesis* olarak da geçer. Bunu kabaca, şairin anlatmak istediği duyguyu seyirciye daha iyi iletebilmek için sözün altındaki vokal melodi ile birleştirmek, yani şiir ve müziğin birleştirilmesi diyebiliriz. Barry Millington bu kavramı şöyle tanımlamıştır; ‘melodinin ve konuşulan kelimenin, düzenli kalıplarda ve önceden belirlenmiş formlarda sıkışması yerine dramayı öne çıkartmak, belirtmek için müziği özgürleştirerek, hem şiiri hem de vokal melodiyi ortak bir çizgide buluşturmak, birleştirmek’ (Millington, 1984). Kısaca, şiir ve müziğin sentezlenmesi de diyebiliriz. Bunu yaparken de, metne duygu katabilmek için ritim, aralık, vurgu ve tonalite ilişkisini birleştirerek yapmayı amaçlamıştır. Wagner’in teorik mısra formunun yani *Versmelodie* teorisinin en belirgin 3 karakteristik özelliği; ilki ses yinelemesi ya da bir

başka deyişle aliterasyon, ikinci olarak da sözün fazla hece köklerini atma, kısaltma ve son olarak da serbest ritim yani şiirin düzenli ritmik vuruşları, konuşma ritmi yerine alır böylelikle bu üç tekniği kullanarak vurgulamada sonsuz bir duygu yaratmayı amaçlar (Stein, 1973). *Das Rheingold* müzikli dramasında bu teknikleri oldukça fazla kullanmıştır. Örneğin; Alberich'in sihirli miğferi kullanarak kendini bir kurbağaya dönüştürmeye hazırlanırken söylediği “Krumm und grau krieche Kröte” cümlesinde ki ‘K’ harflerinin yinelenmesi ya da dev olan Fafner karakterinin “Hör’, Wotan, der Harrenden Wort” cümlesindeki ‘H’ ve ‘W’ harflerinin tekrarı Wagner’in aliterasyon yani ses yinelenmesi teorisinin birkaç örneğidir.

2.1.1. Diğer yayınları

Makalenin Adı	Yılı
<i>Eine Pilgerfahrt zu Beethoven</i> (A Pilgrimage to Beethoven)	1840
<i>Der Nibelungen Mythos als Entwurf zu einem Drama</i> (The Nibelung Myth as a Draft for a Drama)	1848
<i>Die Revolution</i> (Revolution)	1849
<i>Die Kunst und die Revolution</i> (Art and Revolution)	1849
<i>Die Kunstwerk der Zukunft</i> (The Artwork of the Future)	1850
<i>Das Judenthum in der Musik</i> (Judaism in Music)	1850
<i>Oper und Drama</i> (Opera and Drama)	1851
<i>Über Staat und Religion</i> (On State and Religion)	1864
<i>Deutsche Kunst und Deutsche Politik</i> (German Art and German Politic)	1868
<i>Mein Leben Vol.1</i> (My Life Vol.1)	1870
<i>Mein Leben Vol.2</i> (My Life Vol.2)	1872
<i>Was ist Deutsch?</i> (What is German?)	1878
<i>Religion und Kunst</i> (Religion and Art)	1880

2.2. Gesamtkunswerk Kavramı

Wagner'in bu kavramı kullanması ve bu teoriyi ortaya atması, opera sanatında bir reform olarak nitelendirilebilir. Bu tezini, *Art and Revolution* ve *The Artwork of the Future* makalelerinde ortaya atmıştır, bu kavramı Türkçede 'Bütünlüklü Sanat Eseri' olarak tanımlayabiliriz. Kısaca, Wagner'in ortaya attığı bu teorinin temelinde, müziğin, tiyatronun, şiirin, dansın, tasarımın ve sahnede bulunan ve bulunması gereken her sanat dalının kostüm, orkestra vb. gibi birden fazla disiplini sentezleyerek bir bütün haline gelmiş sanat eserinin sahneye konmasıdır, başka deyişle sanatların sentezi olarak da tanımlayabiliriz.

Yunan tragedyalarının, bu sanatların sentezi fikrini ustaca kullandığını ve en iyi örneklerine sahip olduklarını düşünen Wagner, sanatın, sanat için yapılması fikrinden uzaklaşıldığını, tamamen eğlence sektörü haline dönüştüğüne inanıyordu. Bu popülerleşmenin sonucunda üretilen işlerin çoğu şöhretli başrollerin marifet gösterisi, yani sahnede şarkılarını söylerken hünerlerini sergilemeye çalıştıkları anlamsız hikâyelerden oluşuyordu. Wagner, dramatik akışın bölünmesine tamamen karşı çıkıp, olay akışının desteklenmesi amacıyla plastik sanatlar da dâhil olmak üzere sanatın tüm dallarının kullanıldığı sahne eserleri yaratma çabası içindedir. Dolayısıyla Wagner, eserlerini görkemli, devasa, karmaşık, uzun ve de en önemlisi çok gürültülü olacak şekilde planlar, buradaki amaç sanatların birliğini oluşturmaktır. Wagner'in Gesamtkunswerk ile başarmak istediği, bir performansın seyircinin bütün hislerini, duyularını harekete geçirip, onları da işin içine, derinine tamamen sokmak. Wagner'e göre sadece bu tür bir sanat anlamlı olabilir. Wagner'in kullandığı bu kavram, daha sonra, 20. yüzyılda da sinema ve medya sektöründe de kullanılmaya başlamıştır.

Kısaca özetlemek gerekirse, Wagner bu kavramı ilk olarak *Art and Revolution* makalesinde Yunan tragedyalarına dayandırarak ortaya attı. Daha sonra *The Artwork of the Future* adlı makalesinde, kendi fikirleri ile birleştirerek geliştirir ve en sonunda 1851 yılında *Opera and Drama*'da da bu fikirleri daha ileri götürerek opera, tiyatro ve plastik sanatları birleştirme fikrini ayrıntılı açıklar. Bir diğer bakış açısıyla, Gesamtkunswerk ya da bütünlüklü sanat eseri fikri, Wagner'in Zürih yazılarının merkezindeki düşüncedir.

2.3. Leitmotif

Wagner, *Opera and Drama* adlı makalesinde *Leitmotif* kavramına ayrıntılı şekilde değiniyor. *Tristan und Isolde*, *Die Meistersinger von Nürnberg* ve *Der Ring des Nibelungen* operalarında yoğun bir şekilde leitmotif kullanmıştır. *Leitmotif* kavramını, ima eden veya yönlendiren motif diye Türkçeye çevirebiliriz. Bir başka deyişle, bir müzik parçasının tekrarlanan kısmıdır, tekrar yaparken bir karakteri, bir duyguyu, bir nesneyi ya da bir durumu seyirciye çağrıştıran, hatırlatan ve anımsatan motiftir. Genellikle operalarda, dramatik eylemi pekiştirmek, karakterlerin psikolojik durumunu göstermek ve dramatik olayla ilgili seyirciye o durumu hatırlatmak için kullanılan müzik temasıdır. Dramatik olayları zenginleştiren, karakterleri, durumları, objeleri ve duyguları tasvir eden bu temalar, her zaman vokal müzikte ortaya çıkmaz. Aynı zamanda, orkestra ile de bu temalar duyurulur. Dolayısıyla orkestrayı kullanarak, orkestrayı da olay akışının içine dâhil etmiştir ve bu şekilde hem dramatik akışı bozmadan kolayca olayları, sahneleri birbirine bağlar ve orkestra da sahnede yapılan işin önemli bir elementi haline gelir. Bu motifler, genellikle karakteri ya da durumu hatırlatan kısa melodilerden oluşur ama bazen bir akor bile olabilir. Bunlara ek olarak, motiflerin dönüşü sırasında ya da dramatik akışın içinde tekrar hatırlatması sırasında, müzikal olarak değişmez, sabit kalır fakat ritmi, armonik yapısı, eşliği ya da orkestrasyonu değişebilir, hatta yeni bir akış oluşturmak için diğer motiflerle de birleşebilir.

Wagner aslında yazılarında *Leitmotif* kelimesini hiç kullanmamıştır, onun yerine daha çok '*thematisches Motiv*' (tematik motif), '*Hauptmotiv*' (ana motif) ve '*Grundthema*' (temel tema) terimlerini kullanmıştır. *Die Feen*, *Das Liebesverbot* ve *Rienzi* operalarında Leitmotif kullanımı çok zayıftır, hafifçe görülebilir; *Tannhäuser*'de neredeyse hiç yoktur; fakat olgunluk yıllarında yazdığı *Der Ring des Nibelungen*, *Tristan und Isolde*, *Die Meistersinger* ve *Parsifal*'de yoğun olarak *Leitmotif* kullanmıştır (Millington, 1984).

2.4. Eserleri

2.4.1. Operaları ve müzik dramaları

WWV	Eserin Adı	Kompozisyon Yılı	Prömiyer Yılı ve Yeri
32	<i>Die Feen</i>	1833 – 1834	1888, Münih

38	<i>Das Liebesverbot</i>	1834 – 1836	1836, Magdeburg
49	<i>Rienzi</i>	1837 – 1840	1842, Dresden
63	<i>Der fliegende Holländer</i>	1840 – 1841	1843, Dresden
70	<i>Tannhäuser und der Sängerkrieg auf Wartburg</i>	1843 – 1845	1845, Dresden
75	<i>Lohengrin</i>	1845 – 1848	1850, Weimar
86	<i>Der Ring des Nibelungen</i>	1851 – 1874	
86A	<i>Das Rheingold</i>	1851 – 1854	1869, Münih
86B	<i>Die Walküre</i>	1851 – 1856	1870, Münih
86C	<i>Siegfried</i>	1851 – 1871	1876, Bayreuth
86D	<i>Götterdämmerung</i>	1848 – 1874	1876, Bayreuth
90	<i>Tristan und Isolde</i>	1857 – 1859	1865, Münih
96	<i>Die Meistersinger von Nürnberg</i>	1845 – 1867	1868, Münih
111	<i>Parsifal</i>	1865 – 1882	1882, Bayreuth

2.4.2. Orkestra

WWV	Eserin Adı	Kompozisyon Yılı
20	<i>Uvertür, Re Majör</i>	1831
24	<i>Uvertür, Mi Minör</i>	1831 – 1832
25	<i>Entr'actes tragiques No.1 – Re Majör; No.2 Do Minör</i>	1832
27	<i>Konser Uvertürü No. 2, Do Majör</i>	1832
29	<i>Do Majör Senfoni 1832</i>	1832
37	<i>Uvertür, Mi bemol Majör (Columbus oyununun müziği)</i>	1834 – 1835
39	<i>Polonya uvertürü, Do Majör</i>	1836
42	<i>Rule Brittanica Uvertürü, Re Majör</i>	1837
59	<i>Bir Faust Uvertürü, Re Minör</i>	1839 – 1840
73	<i>Trauermusik</i>	1844
97	<i>Huldigungsmarsch, Mi bemol Majör</i>	1864

103	<i>Siegfried Idyll</i>	1870
104	<i>Kaisermarch, Si bemol Majör</i>	1871

2.4.3. Şarkılar

WWV	Eserin Adı	Kompozisyon Yılı
50	<i>Der Tannenbaum</i>	1838
53	<i>Dors mon enfant</i>	1839
54	<i>Extase</i>	1839
55	<i>Attente</i>	1839
56	<i>La tombe dit à la rose</i>	1839
57	<i>Mignonne</i>	1839
58	<i>Soupir</i>	1839
60	<i>Les deux grenadiers</i>	1840
61	<i>Adieux de Marie Stuart</i>	1840
91	<i>Wesendock Lieder</i>	1858
92	<i>Es ist bestimmt in Gottes Rat</i>	1858
105	<i>Der Worte viele sind gemacht</i>	1871

2.4.4. Koro müziği

WWV	Eserin Adı	Kompozisyon Yılı
19A	<i>Dein ist das Reich</i>	1831 – 1832
44	<i>Nikolay</i>	1837
51	<i>Gesang am Grabe</i>	1839 – 1839 (kayıp)
68A	<i>Descendons, descendons</i>	1841
68B	<i>Der Tag erscheint</i>	1843
69	<i>Das Liebesmahl der Apostel</i>	1843
71	<i>Gruss seiner Treuen an Friedrich August den Geliebten</i>	1844
72	<i>An Webers Grabe</i>	1844

101	<i>Wahlspruch für die deutsche Feuerwehr</i>	1869
106	<i>Kinder – Katechismus zu Kosel's Geburtstag</i>	1873
112	<i>Willkommen in Wahnfried, du heil'ger Christ</i>	1877
113	<i>Ihr Kinder, geschwinde, geschwende</i>	1880

2.4.5. Piyano

WWV	Eserin Adı	Kompozisyon Yılı
2	<i>Sonat, Re Minör</i>	1829 – kayıp
5	<i>Sonat, Fa Minör</i>	1829 – kayıp
16	<i>4 el için Sonat, Si bemol Majör</i>	1831
21	<i>Sonat, Op.1, Si bemol Majör</i>	1831
22	<i>Fantasie, Op. 3, Fa diyez Minör</i>	1831
23	<i>Polonaise, Op.2, Re Majör (dört el için)</i>	1831 – 1832
26	<i>Büyük Sonat (Grosse Sonate), Op. 4, La Majör</i>	1832
64	<i>Albumblatt (Lied ohne Worte), Mi Majör</i>	1840
85	<i>Eine Sonate für das Album von Frau Mathilde Wesendock</i>	1853
88	<i>Züricher Vielliebchen – Walzer, Mi bemol Majör</i>	1854
93	<i>Elegy, La bemol Majör</i>	1858
94	<i>In das Album der Fürstin Metternich</i>	1861
95	<i>Ankunft bei den schwarzen Schwänen, La bemol Majör</i>	1861
108	<i>Albumblatt</i>	1875

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DER RING DES NIBELUNGEN

3.1. Der Ring des Nibelungen

Wagner'in üzerinde çok uzun yıllar çalıştığı, *Der Ring des Nibelungen* operası ya da bir başka deyişle *Ring* dörtlemesi, dört müzikli drama'dan oluşur. Wagner aslında sadece 'drama' demeyi tercih etmiştir, kendisi müzikli drama terimini hiç kullanmamıştır. Bunlar sırasıyla *Das Rheingold* (Ren Altını), *Die Walküre* (Valküreler), *Siegfried* ve *Götterdämmerung* (Tanrıların Şafağı ya da Tanrıların Çöküşü). Yüzük dörtlemesini 1848 yılında yazmaya başlayan Wagner, 1874 yılında bitirmiştir, neredeyse çeyrek asır bu eser üzerinde çalışmıştır. Alman mitolojisini kullanarak Wagner'in ortaya attığı tüm teorilerini kullandığı en önemli yapıtıdır. Klasiğin dışında etkileyici, destansı ve senfonik bir yapıt olan *Der Ring des Nibelungen*, Alman mitolojisinin en önemli destanı olarak bilinen *Nibelungenlied* (Nibelung Şarkısı) adlı ortaçağ Alman destanından konusunu alır. Bu destan Ren Nehri kıyısında bulunan Nibelunglar ülkesinin yöneticilerinin başından geçen olayları anlatır. Wagner, bu miti ilk olarak 1848 yılında taslak olarak hazırlamış ve adını da *Siegfrieds Tod* yani Siegfried'in ölümü olarak koymuştur daha sonra *Der Ring des Nibelungen* olarak değiştirmiştir. Librettosunun bir kısmını hazırladıktan sonra, 1850 yılında da müziklerini bestelemeye başlamıştır (Schwarm, 2019).

Wagner, *Der Ring des Nibelungen*'den önce yazdığı eserlerinde daha çok insan tipini tasvir etmiştir. Fakat *Ring* dörtlemesinde insanüstü öğelere ve karakterlere yer vermiştir. Yunan tiyatrosunda olduğu gibi, Tanrılar gibi doğüstü varlıklar ve ölümlü insanlar arasındaki ilişkiyi işlemiştir. Operanın adından da anlaşılacağı üzere, *Der Ring des Nibelungen* (Nibelung Yüzüğü), aslında *Ring* dörtlemesinin ana karakteri ya da esas kahramanı cansız bir nesne olan diğer kahramanlar arasında gidip gelen, güç sembolü olarak görülen ve kullanılan yüzüktür ve bir ihtiras sembolüdür.

Wagner, daha önce yazılarında yazdığı, ortaya attığı teorilerini ve leitmotif, sonsuz ezgi, senfonik drama ve orkestranın en önemli karakter olması gibi birçok kavramı bu eserinde bolca kullanmıştır. Özellikle, burada hikâyeyi orkestra sayesinde ve bolca leitmotif kullanarak anlatıyor, dolayısıyla *Ring* dörtlemesi leitmotifi en çok kullandığı

yapıtlarından biridir. Bu bölümde, motifler ele alınırken Ernest Newman'ın *The Wagner Operas* adlı kitabından yararlanılmıştır

3.1.1. 'Der Ring des Nibelungen' müzikli dramasının rol dağılımı

Wotan	Baş Tanrı	Bas bariton
Fricka	Wotan'ın karısı, aile ve evlilik Tanrıçası	Mezzo soprano
Freia	Gençlik ve güzellik tanrıçası, Altın elmaların koruyucusu	Soprano
Alberich	Nibelunglar Hükümdarı, cüce	Bas
Mime	Cüce, Alberich'in kardeşi	Tenor
Loge	Ateş Tanrısı	Tenor
Erda	Yeryüzü Tanrıçası	Kontralto
Fasolt	Dev	Bas
Fafner	Dev	Bas
Donner	Şimşek Tanrısı	Bariton
Froh	İlkbahar ve Güneş Tanrısı	Tenor
Woglinde	Ren Kızı	Soprano
Wellgunde	Ren Kızı	Soprano
Flosshilde	Ren Kızı	Mezzo Soprano
Siegmund	Wotan'ın fani oğlu, Sieglinde'nin ikizi	Tenor
Sieglinde	Wotan'ın fani kızı, Siegmund'un ikizi	Soprano
Hunding	Sieglinde'nin kocası	Bas
Brünnhilde	Wotan ile Yeryüzü Tanrıçası Erda'nın kızı, Valkürelerin en büyüğü	Soprano
Gerhilde	Valküre, Wotan'ın kızı	Soprano
Ortlinde	Valküre, Wotan'ın kızı	Soprano
Waltraute	Valküre, Wotan'ın kızı	Mezzo soprano
Schwertleite	Valküre, Wotan'ın kızı	Kontralto
Helmwige	Valküre, Wotan'ın kızı	Soprano
Siegrunde	Valküre, Wotan'ın kızı	Mezzo soprano
Grimgerde	Valküre, Wotan'ın kızı	Mezzo soprano
Rossweisse	Valküre, Wotan'ın kızı	Mezzo soprano
Siegfried	Sieglinde ve Siegmund'un oğlu	Tenor

Waldvogel	Koru kuşu	Soprano
Der Wanderer	Gezgin kılığına giren Wotan	Bas
Gunther	Gibichunglar Hükümdarı	Bariton
Hagen	Gibichunglar Hükümdarı Gunther'in üvey kardeşi, Alberich'in oğlu	Bas
Gutrune	Gibichunglar Hükümdarı Gunther'in kız kardeşi	Soprano
Birinci Norn	Yeryüzü Tanrıçası Erda'nın kızı	Kontralto
İkinci Norn	Yeryüzü Tanrıçası Erda'nın kızı	Mezzosoprano
Üçüncü Norn	Yeryüzü Tanrıçası Erda'nın kızı	Soprano

3.2. Das Rheingold

Wagner'in librettosunun kendi yazdığı Ring dörtlümesinin ilki olan Ren Altını, 1869 yılında Münih'de prömiyer yapmıştır. Kabaca, *Das Rheingold* Ren Nehri'nin altında bulunan Ren altınından yapılan yüzüğün yapılma süreci ve sonrasında getirdiği laneti anlatır.

3.2.1. 'Das Rheingold' müzikli dramasının rol dağılımı

Woglinde	Ren Kızı	Soprano
Wellgunde	Ren Kızı	Soprano
Flosshilde	Ren Kızı	Mezzo soprano
Alberich	Nibelunglar Hükümdarı, cüce	Bas
Wotan	Baş Tanrı	Bas bariton
Fricka	Wotan'ın karısı, aile ve evlilik Tanrıçası	Mezzo soprano
Freia	Gençlik, güzellik ve aşk tanrıçası, Altın elmaların koruyucusu	Soprano
Fasolt	Dev	Bas
Fafner	Dev	Bas
Mime	Cüce, Alberich'in kardeşi	Tenor

Erda	Yeryüzü Tanrıçası	Kontralto
Loge	Ateş Tanrısı	Tenor
Donner	Şimşek Tanrısı	Bariton
Froh	İlkbahar ve güneş Tanrısı	Tenor

3.2.2. Hikâyenin özeti

İlk sahne Ren Nehri'nin derinliklerinde başlar. Nehrin altındaki altını korumakla görevli olan Ren kızları, Flosshilde, Wellgunde ve Woglinde, suda eğlenerek, dalgalarla oynayarak vakit geçirirler. O sırada Nibelunglar Hükümdarı olan cüce Alberich sahneye girer ve Ren kızlarının neşeyle suda oynayışlarını iştahla seyreder. Kızlar, Alberich'in görünüşünden her ne kadar hoşlanmasalar da onunla flört etmek hoşlarına gider.

Görsel 3.1. 'Alberich ve Ren kızları' (<http-2>)

Alberich, altının etrafında neşeyle dönen ve şarkılar söyleyen kızlara onun ne olduğu sorar ve kızlardan Ren altını cevabını alır. Bu altından yapılacak bir yüzüğün, onu yapan ve takan kişiye mutlak bir güç vereceğini söylerler fakat bu altından yapılan yüzüğü kim parmağına takarsa aşka olan tüm duygularını ve ümitlerini kaybedeceğini yani kısacası aşktan feragat etmek zorunda olduğunu da eklerler. Ren kızları için, Alberich tehlike oluşturmuyordu, onun altını çalmayacağını düşünüyorlardı çünkü Alberich'in aşktan

vazgeçmeyeceğini düşünüyorlardı. Fakat zaten aşkta şansız olan Alberich için bu durum çok önemli değildi ve o altını istiyordu. Aniden kayalıklara tırmanıp aşktan vazgeçtiğini, altını istediğini söyler ve altını alıp kaçmaya başlar. Bunun üzerine Ren Kızları ağıtlar yakmaya başlarlar.

Görsel 3.2. *'Valhalla'* (<http-3>)

İkinci sahne, Tanrıların yaşadıkları yer olan, kayalıklar arasında olan Valhalla'da başlar. Baş Tanrı Wotan, Valhalla'ya bir saray yaptırmıştır. Sarayı dev Fafner ve Fasolt'a yaptırmıştır ve bunun karşılığında da saray bitince devlere eşi Fricka'nın kardeşi, Güzellik ve Gençlik Tanrıçası olan Freia'yı vereceğine dair söz vermiştir. Devler sarayı bitirmiştir ve ödeme yapma zamanı gelmiştir. Tanrıça Freia'nın da bir görevi vardır, bir bahçeye bakar ve burada yetiştirdiği altın elmalar sayesinde Valhalla'da yaşayan Tanrıların ihtiyaçlarını gidermektedir eğer Freia devlere giderse bu bahçeyle ilgilenen kalmayacaktır ve bu da Tanrıların sonunun gelmesi demektir. İşte bu yüzden kardeşinin devlere verilmesini istemeyen Fricka, bu duruma oldukça karşıdır.

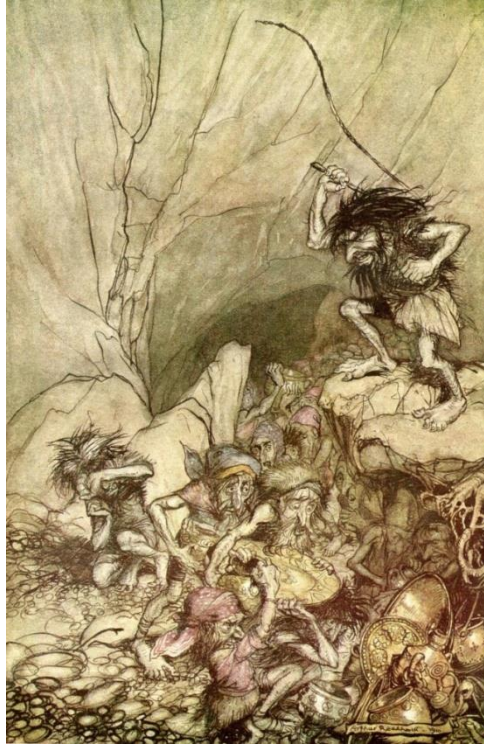
Görsel 3.3. *'Freia ve Altın Elmalar'* (<http-4>)

Wotan karısına Freia'yı devlere vermeyeceğine dair söz verir. Tam o sırada sahneye verilen söz üzerine ödemelerini isteyen öfkeli devler, Fafner ve Fasolt ile birlikte endişeli bir şekilde Freia girer. Ardından kardeşlerini devlerden korumak isteyen Tanrı Froh ile Tanrı Donner de gelirler. Wotan sözünü tutup, ödemeyi yapacağını söyler ama devlere daha değerlenmesi için beklemeleri gerektiğini söyler aslında, Wotan'ın amacı zaman kazanmaktır. Bu sırada ateş Tanrısı Loge gelir ve cüce Alberich'in Ren altını nasıl çaldığını ve bu altından yüzük yapması sonucunda tüm evren üzerinde nasıl bir hâkimiyet sağlayacağını anlatır. Tüm bunları duyan ve gözlerini ihtiras ve hâkimiyet hırsı bürüyen devleri Wotan'a Freia'dan vazgeçtiklerini ve onun yerine ödemeyi Ren altını ile de yapabileceğini söylerler. Yüzüğün gücünün nelere sebep olabileceğini bilen Wotan bu teklifi kabul etmez ve devlere Freia'yı alıp gidebileceklerini söyler. Ren altını isteyen devler, Freia ile altını takas edebileceklerini söyleyip Freia'yı da yanlarına alıp kaçarlar. Bunun üzerine, Ateş Tanrısı Loge, Wotan'a yanlış yaptığını ve Freia'nın bakmakta olduğu ve Tanrılara ebediyet sağlayan güzellik ve gençlik bahçesinin üzerine bir gölge geldiğini söyler. Bunun sonucunda Baş Tanrı Wotan ne yapabileceklerini sorar ve Loge'den altını almaya gitmeleri gerektiği cevabını alır. Baş Tanrı Wotan ve Ateş Tanrısı Loge, Alberich'in çaldığı altını almak üzere Nibelungların yaşadığı yeraltı mağarasına giderler.

Üçüncü sahne, Nibelheim'de ve Nibelungların yeraltı mağarasında geçer. Alberich, kardeşi cüce Mime'a altından sihirli güçlere sahip olan bir miğfer (Tarnhelm) yapmasını

söylemiştir. Bu miğferin sihirli özelliği ise giyen kişiyi görünmez hale getirmesidir. Mime miğferi hazırlar ama Alberich'e vermek istemez ondan saklar çünkü miğferi kullanarak yüzüğü ele geçirmek istemektedir ama Alberich'den fazlasıyla korkan Mime, miğferi Alberich'e verir. Alberich, Mime'mın işçiliğini test etmek için miğferi giyer, görünmez olur ve zafer kazanmış bir edayla mağaradan ayrılır. Bu sırada mağaraya Baş tanrı Wotan ve Ateş tanrısı Loge gelir. Loge, Mime'a onu ve arkadaşlarını koruyacağını teklif eder ve bunun üzerine Mime, Nibelung demircilerinin Alberich tarafından nasıl köleleştirildiğini açıklar.

Görsel 3.4. 'Cüce Alberich ve köleleri Nibelunglar' (<http-5>)

O esnada, Alberich ve altın yığınlarıyla birlikte köleleri mağaraya gelir. Tanrıları gören Alberich, nende geldiklerini sorar ve aşkı kaybetme uğruna sahip olduğu güçle böbürlenmeye başlar. Yaşadığı diplerden, derinliklerden yükseleceğini, Tanrıları yenip Tanrıçaları alıkoymayla Wotan ve Loge'ü tehdit eder. Bunun üzerine Loge bunu nasıl yapacağını sorar ve Alberich sihirli miğferin gücünü anlatmaya başlar. Önce kendini bir ejderha gibi sonrasında da küçük bir karakurbağası gibi gösterir. Tam bu sırada kurbağa dönüşen Alberich'i yakalayıp bağlarlar ve mağaradaki altınları da alarak tutsak Alberich ile Valhalla'ya geri dönüş yoluna geçerler.

Dördüncü ve son sahnede, yakaladıkları Alberich ile Valhalla'ya dönen Wotan ve Loge, Alberich'in dünyayı fethetme hayaliyle dalga geçerler ve altınları onlara teslim ederse kendisinin kurtulacağını söylerler. Alberich onlara miğferi vermeyi teklif eder çünkü aynısını Mime'a yaptıracağını düşünür ama Alberich'in bu teklifi, Loge tarafından reddedilir. Wotan, Alberich'ten yüzüğü ister Alberich bu teklifi geri çevirir. Bunun üzerine Wotan yüzüğü Alberich'in parmağından çekip alır. Loge da miğferi alır ve Alberich yüzüğü lanetler, yüzüğe sonradan kim sahip olacaksa ölecektir. Nibelung'un yeraltı mağaralarından geri dönen Loge ve Wotan'ı diğer Tanrılar karşılamaya gelir. Devlerle birlikte alıkoyulan Freia'da bu sırada sahneye gelir. Fasolt, Freia'yı kaplayacak, hiç görünmeyecek kadar altın verirlse Freia'yı serbest bırakacaklarını söyler. Çaresiz kalan Wotan, bu teklifi kabul eder, beraberinde getirdikleri tüm hazineyi Freia'nın etrafına yığar ama Freia'nın gözünün görülebileceği şekilde küçük bir boşluk kaldığının fark eden Fasolt, Wotan'ın parmağındaki yüzüğü fark eder ve yüzüğün bu küçük deliği kapatmaya yeteceğini söyler. Wotan önce bu teklifi reddeder ta ki Yeryüzü Tanrıçası Erda gelene kadar. Erda, Wotan'a bu yüzüğün lanetli ve karanlık olduğunu hatırlatır ve lanetten dolayı onu takan kişiyi gelecekte hayırlı olaylar beklemediğini ve yüzüğü vermesi gerektiğini söyler. Bunun sonucunda Wotan, yüzüğü de devlere verir ve Freia'yı kurtarır. Lanet hemen kendisini gösterir, devler aralarında yüzüğe sahip olmak için tartışmaya başlarlar. Yüzüğü elinde tutan Fasolt'tan almak isteyen Fafner, Fasolt'u öldürür ve yüzüğe sahip olur. Bu sahnenin sonunda da Fırtına tanrısı Donner gökkuşağından oluşan, Valhalla'ya uzanan bir köprü yapar ve bu köprü ile Tanrılar Valhalla'ya geri dönerler. Bu sırada, derinlerden altınlarının kaybeden Ren kızlarının yakarıları duyulmaktadır (Cotterill, 1996).

3.2.3. Leitmotif

Wagner, 1851 yılında yayınladığı *Opera and Drama* adlı makalesinde, bahsettiği teorileri ilk defa *Ren Altını* müzikli dramasında uygulamıştır. O makalede bahsettiği fikirlerinden bir tanesi de, reçitatif, aya, düet ve terzet gibi operatik bölümleri kaldırmak. Genel olarak, bu ayrımı yapmaktan kaçınan Wagner, bazen istisna olarak dramatik akışın gerektirdiği yerlerde kullanılabileceğini savunur. Ren Altını'nda neredeyse hiç yoktur, karakterler genelde tek başlarına şarkılarını söylerler. Orkestrada duyulan Leitmotif'lerde bu durumu destekler dolayısıyla dramatik akış bozulmadan müziğin devam etmesini sağlar. Ring döngüsü, oldukça fazla leitmotif içerir. Her karakterin, duyguların ve nesnelerin motifleri var. Bu Leitmotif'lerden önemli olan, birkaç motif ele alınacaktır.

Ren Altını, çok önemli ve oldukça bilinen bir prelüd ile başlar. Mi bemol majör tonunda, bas sesli, kontrbasların tonun I. Derecesini ve sonrasında fagotta da V. derece duyulur, bu sayede tam beşli aralığı duyulur. Bu ilk başlangıç, Ren Nehri'nin derinliklerini sembolize ederler.

Ruhig heitere Bewegung.

Bu iki motif gelişerek büyür, arpejler sayesinde dalga sesleri oluşturur. Sonra, büyüyen motifler, ‘*Ren Nehri*’ motifini⁴ oluştururlar. Aslında, ‘*Ren Nehri*’ motifi ilk motifin yani ‘*Doğa ve Varoluş*’ motifinin aynısı fakat tartım olarak daha hızlı. Aslında, doğanın varoluşundan başlayıp, gelişip, doğanın bir parçası olan Ren Nehri’ni oluşturuyor. Bu döngü, 136 ölçü boyunca devam eder.

Şekil 3.3. ‘*Ren Nehri*’ Motifi

Prelüdün en zirve noktasında, perde açılır. Ren Kızları görünür. Woglinde’nin suyu selamlamasıyla başlar. Buradaki motif de ‘*Ren Kızları*’ ya da ‘*Masumiyet*’ motifi⁵ olarak geçer. Ayrıca örnekte görüldüğü gibi, özellikle ‘W’ harfinde aliterasyon kullanımı da vardır.

Şekil 3.4. ‘*Ren Kızları*’ ya da ‘*Masumiyet*’ Motifi

Das Rheingold operasında duyulan diğer motif örnekleri:

Bu motif Ring dörtlmesinin ana karakterlerinden biri olan Nibelunglar Hükümdarı cüce Alberich’i temsil eder. Örnekte görüldüğü üzere⁶, kromatik inişlerden oluşur. Bu kromatik inişlerle Wagner, Alberich’in acımasız ve kindar olan kişiliğini yansıtmıştır.

⁴ Bknz. Şekil 3.3.

⁵ Bknz. Şekil 3.4.

⁶ Bknz. Şekil 3.5.

Şekil 3.5. 'Alberich' Motifi

'Altın' motifi de *Das Rheingold*'da, hatta *Ring* döngüsü için önemli olan motiflerden biridir. 'Altın' olarak bilinen bu motif, Ren Nehri'nde bulunan, Ren kızlarının korumakla görevli olduğu Ren altını temsil eder. Sol majör akorundan oluşan bu motif, orkestrada trompette duyuluyor, altını anons ediyor da denebilir.

Şekil 3.6. 'Altın' Motifi

'Neşe' ya da 'Sevinç' motifi; bu motif, Ren kızlarının Ren altını korumakla görevli olmalarının verdiği mutluluğu ve memnuniyeti temsil eder. Ren kızları Woglinde, Wellgunde ve Flosshilde tarafından söylenen bu motif, aşağıdaki örnekte görüleceği üzere ansambl şeklinde söylenir. Bu da, dramatik akışın gerektirdiği yerlerde birlikte söyleme olabileceğini söyleyen Wagner'in istisnai durumlarından biridir. Ayrıca, 'L', 'H' ve 'S' sesleri kullanılarak, aliterasyon yapılmıştır.

Şekil 3.7. 'Neşe' ya da 'Sevinç' Motifi

'Yüzük' motifi de tüm *Ring* dörtlümesinde önemli bir yere sahiptir. Bu motif, mi minör tonunda yer alır, ikinci ölçüde görüldüğü üzere vii. derecede yani re#, fa#, la ve do seslerinin oluşturduğu eksik yedili akoru duyulur. Daha sonra bu motif, başka motiflerin temeli olacaktır, bu motiftan türeyeceklerdir.

Şekil 3.8 . 'Yüzük' Motifi

'Valhalla' motifi, *Ren Altını* müzikli dramasının ikinci perdesinde duyulur. Kısaca bu motif, Tanrıların yaşadığı yer olan Valhalla'yı temsil eder.

Şekil 3.9. 'Valhalla' Motifi

'Mızrak' motifi, gücünü mızrağından alan Baş Tanrı Wotan'ın mızrağını temsil eder. Mızrak, Wotan'ın ve Tanrıların güç sembolüdür. O yüzden motifte görüldüğü üzere (Şekil 3.10.), Wagner, oktav kullanarak sesi büyütmüş ve mızrağın gücünü bu şekilde sembolize etmiştir. Orkestrada viyolonsel ve kontrbaslar tarafından çalınır. Wotan'ın tek başına, kendine ait bir motifi bulunmamaktadır o yüzden 'Mızrak' motifi aynı zamanda Wotan'ı da temsil eder.

Şekil 3.10. 'Mızrak' Motifi

'Freia' motifi, Freia ve devlerin sahneye birlikte girdikleri zaman duyuluyor. Örnekte görüldüğü üzere, ilk duyulan motif iki bölümden oluşuyor. A bölümü, aslında Freia'nın kendi motifidir. Minör tonda olan, B bölümü ise, devler tarafından alıkonulan Freia'nın, Wotan tarafından devlere verilmesi durumuna endişe duymasını temsil eder.

Şekil 3.11. 'Freia' Motifi

Şekil 3.12'de bulunan motif ise Aşk Tanrıçası olan Freia'nın kendi motifidir, aşkın sembolü olarak görülen Freia'yı temsil eder. Şekil 3.11'e bakacak olursak, A bölümü ile aynı olduğu görülür, gerçek motiften türetilmiştir. Şekil 3.11'deki motif, orijinal motiften bir ton yukarıdan yazılmış ve ayrıca ufak ritim değişikliği yapılmıştır.

Şekil 3.12. 'Freia' Motifi

'Devler' motifi, dev Fafner ve Fasolt'u temsil eder. Heybetli üflemeli çalgılarla, oktav kullanımı ile devlerin iriliklerini, fiziksel olarak heybetli görünüşlerini yansıtır. Ayrıca, orkestrada vurmali çalgıları da kullanarak Wagner, devlerin yürüdükçe çıkan adım seslerini de resmetmiştir.

Şekil 3.13. 'Devler' Motifi

'Loge' motifi, Ateş Tanrısı Loge'u temsil eder. Fazlasıyla kromatik olan motif, ateşi temsil ettiği için, ateşin kontrolsüzlüğünü, etrafa sıçrayan korların ve etrafa yayılan alevleri kromatisizm ile yansıtır.

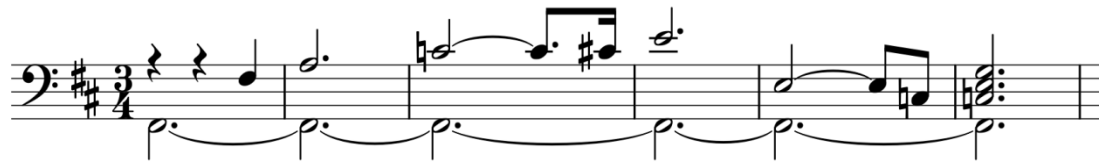
Şekil 3.14. 'Loge' Motifi

'Nibelunglar' ya da 'Nibelheim' motifi, Alberich tarafından hükmedilen Nibelung ırkını temsil eder. Cücelerin yer altında yaşadıkları şehir olan Nibelheim ile ilişkilidir. Özellikle, demir ustası olan Nibelungların, demiri örste döverken çıkardığı sesi yansıtır. Dolayısıyla bu motifte, notalardan çok ritimsel özellik ön plandadır.

Şekil 3.15. 'Nibelunglar' ya da 'Nibelheim' Motifi

'Lanet' motifi, *Der Ring des Nibelungen*'in en önemli motifidir. Alberich'in, yüzüğü lanetlemesini temsil eder. *Ring* döngüsü boyunca, lanetin etkisini gösterdiği yerlerde duyulur, seyirciye hatırlatır. Si minör tonunda olan bu motifin, en bariz olayı da triton kullanılmış olmasıdır. Üçüncü ölçüde bas fa# tutarken, yukarda do naturel gelmesiyle, eksik beşli ya da artık dörtlü aralığı yani triton olmuştur. Müzikte, triton şeytani olarak da tanımlanır. Burada da, bu akor Alberich'in yüzüğü lanetlemesine de tam olarak uymuştur.

Şekil 3.16. 'Lanet' Motifi

'Erda' motifi, Yeryüzü Tanrıçası Erda'yı temsil eder. Bu motif, majör tonda olan 'Doğa' motifinin⁷ minör tona çevrilmiş halidir.

⁷ Bknz. Şekil 3.2.

3.3.1. 'Die Walküre' müzikli dramasının rol dağılımı

Siegmund	Wotan'ın fani oğlu, Sieglinde'nin ikizi	Tenor
Sieglinde	Wotan'ın fani kızı, Siegmund'un ikizi	Soprano
Hunding	Sieglinde'nin kocası	Bas
Wotan	Baş Tanrı	Bas bariton
Brünnhilde	Wotan ile Yeryüzü Tanrıçası Erde'nin kızı, Valkürelerin en büyüğü	Soprano
Fricka	Wotan'ın Karısı	Mezzo soprano
Gerhilde	Valküre, Wotan'ın kızı	Soprano
Ortlinde	Valküre, Wotan'ın kızı	Soprano
Waltraute	Valküre, Wotan'ın kızı	Mezzo soprano
Schwertleite	Valküre, Wotan'ın kızı	Kontralto
Helmwige	Valküre, Wotan'ın kızı	Soprano
Siegrunde	Valküre, Wotan'ın kızı	Mezzo soprano
Grimgerde	Valküre, Wotan'ın kızı	Mezzo soprano
Rossweisse	Valküre, Wotan'ın kızı	Mezzo soprano

3.3.2. Hikâyenin özeti

Das Rheingold'un sonunda, Tanrıların Valhalla'ya dönmelerinin üzerinden uzun bir süre geçtikten sonra altınları, yüzüğü ve miğferi (*Tarnhelm*) alan Fafner, miğferi kullanarak ejderha kılığına girip, ormanın derinliklerinde altını ve yüzüğü yani sahip olduğu hazinesini korumaya başlamıştır. Bu süre zarfında Wotan, Yeryüzü Tanrıçası Erda'dan kızları olmuştur, kızlarının adı Brünnhilde, Gerhilde, Ortlinde, Waltraute, Schwertleite, Helmwige, Siegrunde, Grimgerde ve Rossweisse. Valküre olan bu kızların görevi savaşta ölen kahramanları Valhalla'ya getirmektir. Wotan, cüce Alberich'in yüzüğü tekrar elde etmek için Valhalla'ya saldırmasına karşı bir önlem almak için Valhalla'yı korumak üzere Valküre olan kızlarına savaş alanındaki kahramanları bulup, Valhalla'ya göndermeleri için görevlendirmiştir. Wotan'ın aynı zamanda, Völsung ırkından olan bir kadından da, Siegmund ve Sieglinde adında, fani olan ve yeryüzünde yaşayan ikizleri vardır fakat bu ikizler birbirlerini hiç tanımamışlardır çok erken yaşlarda yolları ayrılmıştır. Wotan, yeryüzünde yaşayan fani oğlu Siegmund'un yüzüğü ejderhaya dönüşen Fafner'den alabileceğini düşünüyor. Siegmund da o sırada, istemediği bir adamla evlendirilmeye

zorlanan bir kadına yardım etmek için kızın ailesiyle savaşırken kılıcının zarar görür ve onlardan kaçarken bitkin düşen Siegmund, ormanda bir kulübeye sığınır.

Görsel 3.5. *'Sieglinde, Siegmund ve Hunding'* ([http-6](http://6))

İlk perde işte burada başlar. Siegmund'un sığındığı kulübe hiç tanımadığı ikizi Sieglinde'nin yaşadığı kulübedir. Sieglinde, evine sığınan adama acır ve ona içecek bir şeyler ikram eder ve git gide Siegmund'u sever ve konuştuğu birbirlerine duydukları ilgileri ve hisleri artmaya başlar. Siegmund, kulübeden ayrılmak üzere hazırlanırken, Sieglinde'nin eşi Hunding eve gelir, Sieglinde misafirlerinin talihsiz ve kötü durumunu eşine açıklar. Hunding istemese de misafirperverliğini gösterecektir ve Siegmund'a bu gece misafirleri olmasını teklif eder. Hunding, misafirini tanımak için bu talihsiz adama hayat hikâyesini anlatmasını ister. Siegmund aslında adının 'keder' olması gerektiğini söyler hikâyesini anlatmaya başlar. Siegmund, çocukken babasıyla avdan döndükleri bir gün evlerinin yanmış, annesinin öldürülmüş ve kız kardeşinin kaçırılmış olduğunu söyler, sonrasında babasından da ayrılmak zorunda kalan talihsiz adam kendisini bir anda tuhaf dövüş dünyasında bulduğunu ekler. Sonra da sıra bu kulübeye sığınma sebebine gelmiştir, ailesi tarafından zorla bir başkasıyla evlendirilen bir kızı kurtarmak için kızın ailesiyle savaştığını, aileyi öldürdüğünü ama kızı yine de koruyamadığını ve kızın gözleri önünde öldürüldüğünü anlatmıştır. Tüm bunları dinleyen Hunding, Siegmund'un bahsettiği olayda

ki ailenin kendi ailesinin olduğu fark eder ve Siegmund'a bu gece evlerinde kalmasını sabah da düello yapacaklarını, Siegmund'a yaşaması için savaşması gerektiğini söyler. Sieglinde, bu sırada Hunding'in içeceğine uyku ilacı atar. Hunding uykuya daldıktan sonra Sieglinde, Siegmund'a yardım etmek istediğini, ona bir silah bulabileceğini söyler çünkü kendisi de sevmediği biriyle evlendirilmiştir.

Talihsiz yabancı adam evden ayrılmaya karar verir ve tam ayrılmak üzereyken birden aklına en ihtiyacı olduğu anda bir silah bulacağını söyleyen babası Wotan'ın sözleri gelir. O sırada, kulübenin ortasından geçen dişbudak ağacının gövdesine saplanmış olan bir kılıç kabzası olduğunu fark eder. Sieglinde, bu olayın hikâyesini anlatır, düğününe yaşlı bir adamın geldiğini, ağacın gövdesine bir kılıç saplar ve bu kılıcı sadece büyük bir kahramanın çıkarabileceğini ekler. Sieglinde, bu kılıcı Hunding dâhil kimsenin yerinden oynatamadığını ve çıkartamadığını söyler.

Görsel 3.6. *'Hunding ve Sieglinde'nin kulübesi'* (<http-7>)

Siegmund kılıcı çıkarabileceğini, onu kurtaracağını ve Sieglinde'ye eşi olmasını teklif eder. Siegmund, Sieglinde'ye olan sevgisini ifade ederken adını ve babasının adını söylediği sırada, Sieglinde'nin aklına birden yaşlı adamın sözleri gelir ve kılıcın Siegmund için bırakıldığını hatırlar. Siegmund'un da kendi ikizi olduğunu fark eder. Kılıcı kolayca çıkaran Siegmund kılıca *'Nothung'* adını verir ve bu kılıcın Sieglinde'ni kurtarıcısı olduğunu söyler. Yıllar sonra karşılaşan iki kardeş Hunding uyanmadan evden kaçarlar ve sahne böyle biter.

Görsel 3.7. 'Valküre Brünnhilde' (<http-8>)

Siegmund ve Sieglinde'nin yaptıklarından haberi olan Wotan, Valküre olan kızı Brünnhilde'ye Siegmund ile Hunding arasında geçecek dövüşü, Siegmund'un kazanmasına yardımcı olması ve Siegmund'u koruması için görev verir. Bu sırada, Wotan'ın eşi Tanrıça Fricka, Siegmund'un Hunding'in eşini kaçırmasının ve iki kardeşin birbirlerine âşık olmasının etik olmadığını, bu yüzden cezalandırılmaları gerektiğini söyler. Wotan, Siegmund'un bir kahraman olduğunu ve Tanrıları kötü sondan kurtaracağını söylese de Fricka'yı ikna edemez. Wotan, Siegmund'u korumaktan vazgeçmiştir, Brünnhilde'yi yanına çağırarak fikrini değiştirdiğini, Hunding'i korumasını istediğini ve Siegmund'un ölmesi gerektiğini söyler. Kardeşinin başına gelecekleri öğrenen Brünnhilde, dayanamaz Siegmund'a giderek Hunding ile gireceği dövüşü kaybedeceğini ve öleceğini söyleyerek onu uyarır ve eğer isterse onu Valhalla'ya götürebileceğini söyler ama yanına Sieglinde'yi getiremeyeceğini de ekler. Fakat Siegmund bunu kabul etmez ve öleceklerse de aşkı Sieglinde ile birlikte ölmeyi tercih edeceğini belirtir. Brünnhilde, Siegmund'un bu cesaretinden ve aşka ola inancından etkilenerek onu korumaya karar verir. Hunding ile dövüş günü gelir. Brünnhilde, kalkarıyla kardeşini korumaya çalışmış ama Wotan buna izin vermeyip, mızrağıyla Siegmund'un kılıcı parçalamıştır bu sırada fırsattan istifade Hunding, Siegmund'u öldürmüştür ve sonrasında oğlunu öldüren Hunding'i de Wotan öldürmüştür. Brünnhilde Sieglinde'yi yanına alarak, kardeşlerinin yanına kaçar. Wotan, kardeşini koruyan, emirlerine itaat etmeyen kızı Brünnhilde'yi aramaya koyulur.

Son perdede, Valkürelere toplanmış, aralarında konuşuyorlardır. Bu sırada Brünnhilde, Sieglinde ile birlikte kardeşlerinin yanına gelir ve Sieglinde'yi korumak için

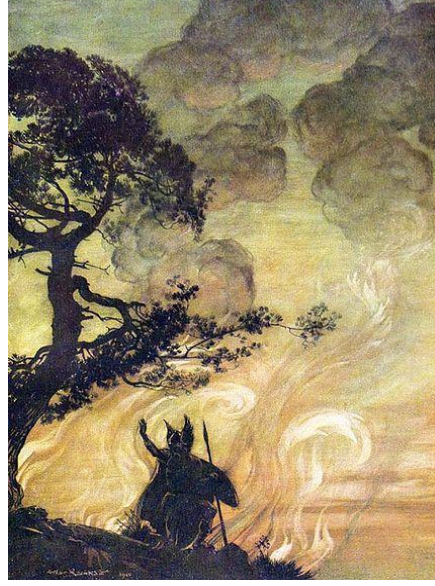

kardeşlerinden yardım ister. Sieglinde, Siegmund'u kaybetmenin verdiği acıyla yaşamak istemediğini ama hamile olduğunu ve onu koruması için Brünnhilde'ye yalvarır. Brünnhilde, Sieglinde'ye kaybettiği kardeşinin kılıç parçalarını verip onu ormana yollar ve ne pahasına olursa olsun yaşaması gerektiğini, çocuğunu doğurup koruması gerektiğini söyler.

Görsel 3.8. *'Brünnhilde, kız kardeşleri ve Sieglinde'* (<http-9>)

Wotan hışımla gelir. Valkürelere, kardeşlerini babalarının öfkesinden korumak için Brünnhilde'nin önünde kalkan olurlar. Wotan, kendisini çiğneyip geçtiği için Brünnhilde'yi cezalandıracağını söyler. Brünnhilde'nin cezası, bir Valküre olarak sahip olduğu her şeyden men edilecek, bir ölümlü olacak ve dağın tepesinde tek başına kalmaya mahkûm edilir, onu bulan ilk ölümlü adam da Brünnhilde'ye sahip olacaktır. Bunu duyan Valkürelere itiraz ederler ama Wotan aynı şeyi onlara da yapacağını söyleyince hepsi kaçarlar. Baş başa kalınca Brünnhilde babasına yalvarır, Siegmund'un kahramanlığını ve ona yardım etmesinin sebebini anlatır ve en azından onu kayalıklarda sadece bir kahramanın bulmasını istediğini babasına iletir. Wotan, kızının kahramanlığı üzerine fikrini değiştirir. Kızının etrafına onu koruyacak ateşten bir çember yapmaya karar verir. Uyuyan kızını dikkatli bir şekilde kayalıkların üstüne yerleştirir, bu ateşten çemberi sadece ateşten ve kralın mızrağından korkmayan yiğitlerin geçip, kızı Brünnhilde'ye sahip olabileceğini söyler (Cotterill, 1996).

Görsel 3.9. 'Wotan, ateş çemberi içinde uyuyan kızı Brünnhilde'yi seyrederken' (<http-10>)

3.3.3. Leitmotif

Die Walküre'de duyulan ilk motif 'Fırtına' motifidir ve opera bu motif ile başlar. Bu motif, şimşek çakışlarıyla, yağmur ve rüzgârıyla tam bir fırtına resmi oluşturur. Özellikle 5'lemeler burada şimşegi ve rüzgârı yani fırtınayı yansıtır. 5'lemelerden sonra gelen notaların diyatonik aşağıya inişi, bu motifin 'Mızrak' motifinden⁹ türetildiğini gösteriyor. Kısaca, 'Fırtına' motifi, gücü ve kuvveti çağrıştırıyor da denebilir.

Şekil 3.19. 'Fırtına' Motifi

'Siegmond' motifi, *Die Walküre*'nin kahramanı olan Siegmund'u temsil eder. Siegmund, Wotan'ın fani oğlu için notaların aşağıya inişinden, bu motifin Wotan'ı temsil eden 'Mızrak' motifinden türetildiğini söyleyebiliriz fakat Siegmund motifi 'Mızrak' kadar sert ve heybetli değildir. Siegmund, Tanrı olmadığı ve özünde çok daha kibar ve yumuşak bir karaktere sahip olduğu için bu motif, 'Mızrak' motifine göre daha naziktir.

⁹Bknz. Şekil 3.10.

Şekil 3.20. 'Siegmond' Motifi

'Sieglinde' motifi, Siegmund'un ikizi olan Sieglinde'yi temsil ediyor. Sieglinde'nin motifi de, Siegmund'un motifinin aksine yukarıya hareket vardır, 'Siegmond' motifinin tersine çevrilmiş hali de denebilir.

Şekil 3.21. 'Sieglinde' Motifi

'Aşk' motifi, aşkın gücünü temsil eder. Birbirlerinden haberi olmayan ikiz kardeşler arasında başlayacak olan aşkın habercisi olan bu motif, orkestrada oldukça etkileyici ve ifadeli yaylı solosuyla duyulur.

Şekil 3.22. 'Aşk' Motifi

'Hunding' motifi, Sieglinde'nin aksi ve huysuz olan kocası Hunding'i temsil eder. Hunding, mızrağı ve kalkanyla eve girdiği sırada duyulan bu motif, biraz askeri marşı andırır.

Şekil 3.23. 'Hunding' Motifi

'Nothung' motifi, Siegmund'un ağaçtan tek hamleyle kolayca çıkardığı kılıcı temsil eder. Aynı zamanda, bu motifte müziksel aliterasyon yani ses yinelemesi vardır. Wagner, bunu oktav atlama ile yapmıştır.

Şekil 3.27. 'Sihirli Uyku' Motifi

3.4. Siegfried

Wagner, *Yüzük* dörtlemesinin üçüncüsü olan *Siegfried* operasının librettosunu 1852 yılında tamamlamıştır. Müziklerini bestelemeye, *Die Walküre*'yi bitirdiği sene olan 1856 yılında başlamıştır ama 1871 yılında bitirmiştir. Aslında birinci ve ikinci perdenin orkestrasyonunu 1857 yılında tamamlamış fakat *Tristan und Isolde* ve *Die Meistersinger operalarını* yazmak için *Siegfried*'e ara vermiştir. 1869 yılında *Siegfried*'e kaldığı yerden devam edip 1871'de bu eseri son halini almıştır. Arada bu kadar uzun süre olmasının sebebi de işte bu yüzdendir.

1876 yılında, Bayreuth'ta 'Ring' dörtlemesinin komple sahneye konulduğu Bayreuth Festivalinde prömiyerini yapmıştır. *Siegfried*, Siegmund ve Sieglinde'nin çocukları olan fani kahraman Siegfried'in ejderha kılığına giren Fafnir'i öldürüp yüzüğü almasını ve Brünnhilde'yi uyuduğu kayalıkların tepesinden kurtarmasını konu edinir (Millington, 1984).

3.4.1. 'Siegfried' müzikli dramasının rol dağılımı

Siegfried	Sieglinde ve Siegmund'un oğlu	Tenor
Brünnhilde	Wotan ile Erde'nin kızı, Valkürelerin en büyüğü	Soprano
Mime	Cüce, Alberich'in kardeşi	Tenor
Alberich	Nibelung Hükümdarı, cüce	Bas
Fafner	(Ejderha şeklinde) Dev	Bas
Waldvogel	Koru kuşu	Soprano
Erda	Yeryüzü Tanrıçası	Kontralto
Der Wanderer (gezgin)	Gezgin kılığına giren Wotan	Bas

3.4.2. Hikâyenin özeti

Die Walküre'de yaşanan olayların üzerinden belli bir süre geçmiştir. Sieglinde'nin bir oğlu olmuştur, oğluna Siegfried adını koyan Sieglinde, oğlunu doğurduktan sonra hayata veda eder. Cüce Mime tarafından büyütülen Siegfried, güçlü ve yiğit bir delikanlı olmuştur.

İlk perde, ormanda kayalıkların arasında olan Nibelung Mime ve Siegfried'in yaşadığı mağarada başlar. Mime, Wotan tarafından paramparça edilen Siegfried'in babasının kılıcını onarmaya çalışıyordur. Eğer kılıcı eski haline getirirse, Siegfried'in miğfer sayesinde ejderhaya dönüşen Fafnir'i öldürüp yüzüğü ve Fafnir'in koruduğu tüm hazineyi alabileceğini düşünür. Böylelikle, yüzük ve tüm hazine Mime'nin olacaktır ve mutlak güce sahip olup tüm evrene hükmedecektir. Ejderha'yı alt edebilecek tek kişinin Siegfried olduğunu düşünene Mime, Siegfried için sürekli kılıç döver ama Siegfried onun yaptığı kılıçları hep kırarak veya onlara zarar vererek geri döner. Mime pes etmez, daha güçlü bir kılıç yapacağına inanarak her defasında kılıç yapmaya devam eder. Ormanda gelen Siegfried, cücenin ona yaptığı son kılıcı da parçalamıştır.

Görsel 3.10. 'Mime, örsün başında' (<http-11>)

Siegfried onu büyüten cüceye hiç benzemediğini fark edip ve bunun nedenini sorgular, kim olduğunu öğrenmek ister cüceye ailesini sorar ondan ailesini anlatmasını ister. Mime, ilk başta Siegfried'e ailesini anlatmak istemez sadece anne ve babasının isimlerini söyler ama Siegfried bununla yetinmemiştir daha fazla detay istemesi üzerine Mime ona ailesini anlatmaya başlar. Annesini, Sieglinde'yi bir mağarada bulunduğunu ve onu doğururken öldüğünü anlatır sonra da kanıt olarak babası Siegmund'un parçalanmış kılıcını gösterir. Siegmund, onu yetiştiren cüceye derhal o kılıcı dövmesini, eski haline getirmesini söyler ve ormana gitmek üzere mağaradan ayrılır.

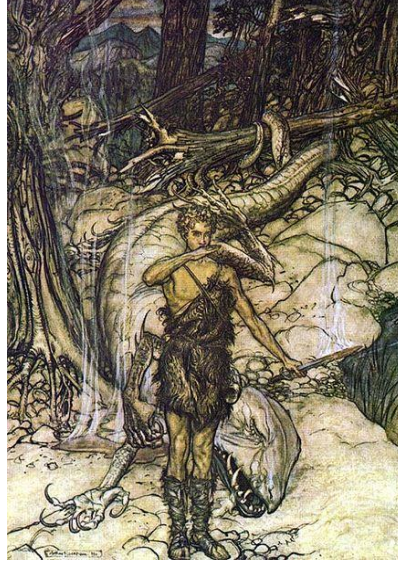

Görsel 3.11. 'Mime ve Gezgin' (<http-12>)

Bu sırada Wotan, gezgin kılığına girmiş bir şekilde sahneye girer. Cüceye bir bilge olduğunu ve ne isterse sormasını söyler. Mime sırasıyla; yeraltında, yeryüzünde ve bulutların üstünde yaşayan ırkların adını sorar. Wotan da doğru bir şekilde Nibelunglar, Valkürelere ve Tanrılar olarak cevaplar. Bunun karşılığında Wotan da cüceye sırasıyla üç soru yöneltir; Wotan'ın en sevdiği ırkı, Siegfried'in kullandığı kılıcın adını ve bu kılıcı eski haline getirecek kişinin adını sorar. Mime, ilk iki soruya doğru cevap verir ama son soruyu yanıtlamaz. Yaşlı bilge, son sorusunun cevabını kendi verir; kılıç, korku nedir bilmeyen kişi tarafından dövülüp, eski haline ancak o zaman getirilebileceğini söyler. Bu cevap üzerine, Mime'nin aklına sadece bir kişi gelir, o kişi Siegfried'dir. Wotan, aynı zamanda cücenin son sorusunu cevaplayamaması üzerine bu seferlik onun canını bağışlayacağını ama *Nothung*'u tamir eden kişinin onun canını alabileceğini ekler. Siegfried'in korku nedir bilmeyen kişi olduğunu düşünen Mime, kendini korumak için Siegfried'e korkuyu öğretmesi gerektiğini düşünür aksi halde Siegfried kılıcı eski haline getirdikten sonra onun

canını alacağından korkar. Bu sırada mağaraya dönen Siegfried, cücenin kılıcı eski haline getiremediğini fark eder ve de getiremeyeceğini düşünür. Kılıcı kendi dövmeye karar vermiştir. Kılıcı alır ve dövmeye başlar, kılıcı döven Siegfried'i izleyen Mime, Siegfried ejderhayı öldürüp yüzüğü aldıktan sonra onu zehirlemek üzere hazırlık yapmaya başlar. Siegfried kılıcı eski haline getirmeyi başarmıştır, sevinçle yerinden kalkar, kılıcı denemek için kılıcı dövdüğü örse vurur ve örs ortadan ikiye ayrılır.

İkinci perde ejderha kılığındaki Fafner'in mağarasının önünde başlar. Ejderha Fafner'in ormanın derinliklerinde olan mağarasının önüne Wotan, mağaranın önünde nöbet tutan Alberich'i görür. Alberich, Wotan'ı tanır ve ona yüzüğü almak için yaptığı planlarını ve yüzüğü alınca evrene nasıl hükmedeceğini öve öve anlatır. Wotan, Alberich'e yakında bir kahraman geleceğini ve onun karşısında savunmasız kalacağını söyleyerek cüce Alberich'i uyarır. Bu sırada ejderha uyanır, mağarasından dışarı çıkar. Alberich, Fafner'e bir kahramanın onu öldürmek için geleceğini söyler ve isterse dövüşmeden direk yüzüğü ona vermesini önerir. Fafner, Alberich'in teklifini reddeder ve geri mağarasına uyumak için döner. Bunun üzerine Alberich oradan ayrılır. O sırada Mime ve Siegfried ejderhanın mağarasına ulaşmışlardır. Siegfried'e korkuyu öğretmeye çalışan Mime, Siegfried'e ejderhanın ona korkuyu öğretebileceğini söyler ve bunu ona inandırmaya çalışır. Siegfried beklemeye başlar. O sırada, uzaktan gelen bir kuş sesi duyan Siegfried, kuşa cevap vermek için kavalıyla bir şeyler çalar ama çabaları sonuçsuz kalmıştır, pes etmeyen Siegfried bu sefer boynuzuyla cevap verir. Siegfried'in boynuz sesini duyan ejderha Fafner, mağarasından çıkar. Siegfried, Fafner'e korkuyu nasıl hissedebileceğini sorar. İkili dövüşmeye başlarlar. Siegfried kılıcını ejderhanın kalbine saplar, Fafner ejderha formundan çıkıp eski haline, dev olan Fafner haline, geri döner. Son nefesini vermeden önce, Siegmund'un adını öğrenen Fafner, ona hikâyesini anlatır ve ihanet konusunda Siegfried'i uyarır. Siegfried, kılıcını Fafner'in vücudundan çıkarır, kan içinde kalan ellerini dudaklarına götürür, kuşun ne dediğini anlamaya başlar. Kanın tadına bakan Siegfried yine kuşun sesini duyar.

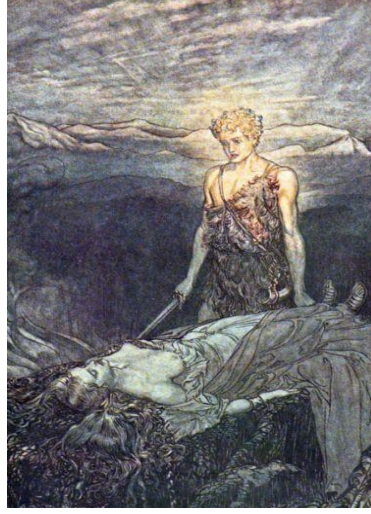

Görsel 3.12. *'Siegfried, ejderhanın kanının tadına bakarken'* (<http-13>)

Kuş bu sefer de ejderhanın mağarasına girip yüzüğü, miğferi (Tarnhelm) almasını söyler. Mağaraya giren Siegfried, miğferi ve yüzüğü alır. Mime ve Alberich, mağaranın dışında hazine için kavga ediyorlardır. Hazineyi alan Siegfried dışarı çıkınca Alberich hemen saklanır. Siegfried ile konuşmaya kuş, onu büyüten cüceye dikkat etmesi ve güvenmemesi hakkında Siegfried'i uyarmıştır. Tam o sırada yüzüğe sahip olabilmek için hazırladığı zehirli içeceği Siegfried'e verirken, Siegfried kılıcını cüceye saplayarak, onu öldürür. İkinci sahne biterken kuş bu sefer de Siegfried'e dağın tepesinde sadece korkusuz bir kahramanın geçebileceği sihirli bir ateş çemberi içinde uyuyan, kahramanını bekleyen bir kadın olduğunu söyler. Siegfried beklemeden yola koyulur.

Son perde Brünnhilde'nin uyuduğu dağdaki kayalıklarda başlar. Wotan, Yeryüzü Tanrıçası Erda'yı çağırır ve ona gelecekte neler olacağını sorar. Kızı Brünnhilde'nin başına gelenlerden habersiz olan Erda, bu soruyu kızları Brünnhilde'ye sorması gerektiğini söyler. Wotan, Erda'nın kızları Brünnhilde'nin başına gelenlerden haberinin olmadığını fark eder. Baş Tanrı Wotan sorusunun cevabını kendi verir, Erda'ya artık Tanrıların sonunun gelmeyeceğini, Siegfried ve kızları Brünnhilde'nin Tanrıların gücünü miras olarak Tanrıların alacaklarını söyler, bunun üzerine Erda yeryüzüne geri döner. Siegfried gelir ve yaşlı gezginle karşılaşır. Yaşlı adam ona sorular sorar ama Siegfried yaşlı adamın sorularına küstahça cevaplar verir ve Brünnhilde'nin uyuduğu kayalığa giden yolda yürümeye başlar. Wotan, Siegfried'in yolunu keser ama genç adam onun görünüşüyle dalga geçer ve Wotan'ın gücünün simgesi olan mızrağını kılıcı ile parçalar. Wotan, sakince mızrağının

parçalarını toplar ve oradan ayrılır. Siegfried sonunda dağın tepesine ulaşmıştır ve Brünnhilde'yi çevreleyen ateşten çemberi geçmiştir.

Görsel 3.13. 'Siegfried'in uyuyan Brünnhilde'yi görmesi' (http-14)

Brünnhilde'nin uyuyan bedenini ilk gördüğünde Siegfried korkunun ne demek olduğunu o an anlamıştır, bu duygunun üstesinden gelmeye çalışır ve Brünnhilde'yi öper. Uyanan Brünnhilde, onu her zaman sevdiğini hatta o daha dünyaya gelmeden önce bile sevdiğini söyler. Siegfried, Brünnhilde'nin annesi olduğunu zanneder ama Brünnhilde ona gerçek annesini nasıl koruduğunu anlatır. Bunun üzerine Siegfried Brünnhilde'ye sarılır, Brünnhilde Siegfried'in sevgisini kazanmıştır ve artık o da ölümlü biri olmuştur, Tanrılar dünyasına veda eder (Cotterill, 1996).

3.4.3. Leitmotif

'Entrika' motifi, cüce Mime ile bağlantılıdır. *Siegfried* operası, bu motif ile başlar. Yüzüğü cesur üvey oğluna aldırıp, yüzüğe sahip olduktan sonra Siegfried'i öldürme planları yapar. Motif, bu entrikalı durumu temsil eder.

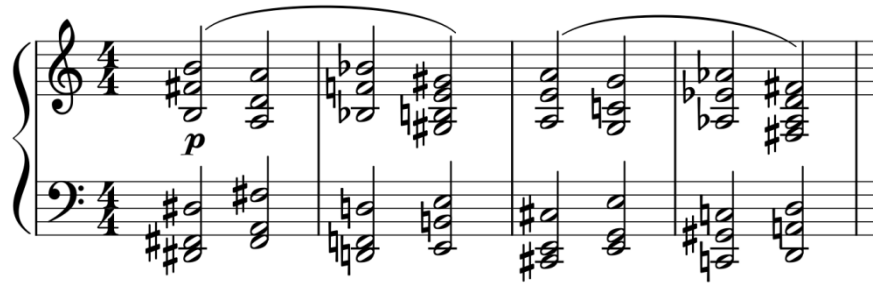
Şekil 3.28. 'Entrika' Motifi

'Siegfried'in Boynuz Sesi' motifi, ilk perdede Siegfried'in sahneye girmesiyle duyulur ve Ring dörtlmesi boyunca onun gelişini haber veren bu motif, Siegfried'in gelişini temsil eder. İkinci perdede, ejderha Fafner'in uyandıran ses de bu motiftir.

Şekil 3.29. 'Siegfried'in Boynuz Sesi' Motifi

'Gezgin' motifi, gezgin kılığına giren Wotan'ı temsil ediyor. Doğaüstü güçlere sahip olan Wotan'ın sihirli güçlerini sembolize ettiği için kromatisizm kullanılmıştır. Sihirli bir durumu ifade eden, 'Sihirli Uyku' motifinde¹⁰ olduğu gibi.

Şekil 3.30. 'Gezgin' Motifi

'Çalışma' motifi, Siegfried'in babasının kılıcı olan *Nothung*'u tekrardan eski haline getirmek için dövmesini temsil eder. Bu motifin temelinde 'Siegfried'in Boynuz Sesi' motifi¹¹ vardır, onun değiştirilmiş halidir.

Şekil 3.31. 'Çalışma' Motifi

'Fafner' motifi, ikinci perdenin başlangıcında duyulur. *Tarnhelm*'i¹² kullanarak ejderha kılığına girip yüzüğü koruyan Fafner'i temsil eder Das Rheingold'da duyulan 'Devler' motifinden¹³ türetilmiştir sadece onun çok daha yavaş versiyonudur.

¹⁰Bknz. Şekil 3.27.

¹¹Bknz. Şekil 3.29.

'Siegfried'in Temiz Aşkı' motifi, Brünnhilde'nin ölümlü bir insana dönüşmesini ve Siegfried'e katılışını temsil eder. İlk defa üçüncü perdede duyulur. Bir motiften çok aslında bir melodidir.

Şekil 3.35. 'Siegfried'in Temiz Aşkı' Motifi

3. 5. Götterdämmerung

Wagner, *Ring* dörtlümesinin en sonuncusu olan *Götterdämmerung*'u müziklerini yazmayı 1872'de bitirir. *Siegfried* gibi bu opera da 1876 yılında, Bayreuth'ta '*Ring*' dörtlümesinin komple sahneye konulduğu Bayreuth Festivali'nde prömiyerini yapmıştır.

Yüzüğün laneti sonucunda Brünnhilde ve Siegfried'in ölmesini, yüzüğe sahip olmak amacıyla yapılan planları ve Valhalla'nın yanıp kül olması sonucunda Tanrıların sonunun gelmesini, en sonunda da altının, gerçek sahiplerine, Ren Kızları'na geri dönmesini konu edinir (Millington, 1984).

Bu müzikli drama Türkçeye, 'Tanrıların Şafağı' ya da 'Tanrıların Çöküşü' olarak çevrilebilir.

3.5.1. 'Götterdämmerug' müzikli dramasının rol dağılımı

Siegfried	Sieglinde ve Siegmund'un oğlu	Tenor
Brünnhilde	Wotan ile Yeryüzü Tanrıçası Erde'nin kızı, Valkürelerin en büyüğü	Soprano
Gunther	Gibichunglar Hükümdarı	Bariton
Gutrune	Gibichunglar Hükümdarı Gunther'in kız kardeşi	Soprano
Hagen	Gibichunglar Hükümdarı Gunther'in üvey kardeşi, Alberich'in oğlu	Bas
Alberich	Nibelung Hükümdarı, Cüce	Bas
Waltraute	Valküre	Mezzo soprano

Birinci Norn	Yeryüzü Tanrıçası Erda'nın kızı	Kontralto
İkinci Norn	Yeryüzü Tanrıçası Erda'nın kızı	Mezzosoprano
Üçüncü Norn	Yeryüzü Tanrıçası Erda'nın kızı	Soprano
Woglinde	Ren Kızı	Soprano
Wellgunde	Ren Kızı	Mezzosoprano
Flosshilde	Ren Kızı	Alto

3.5.2. Hikâyenin özeti

Görsel 3.14. 'Nornlar' (<http-15>)

Erda'nın kızları olan üç Norn, Brünnhilde'nin kayasının yanında toplanmış Wotan'ın geçmişte yaptıkları, Siegfried'in Wotan'ın mızrağını paramparça edişini ve ufukta gözükken Valhalla'nın ateşler içinde yok oluşu hakkında konuşurlar. Nornlara göre Tanrıların sonu gelmektedir, endişeli bir şekilde Nornlar yeryüzüne dönerler. Gün ağarır, Siegfried ve Brünnhilde mağaralarından çıkarlar. Siegfried, kahramanlık yapmak üzere Brünnhilde'nin atıyla Ren Nehri'ne doğru yola çıkar, ayrılırken de Brünnhilde'ye aşklarının simgesi olarak yüzüğü bırakır ve onu korumasını söyler.

İlk perde, Gibichunglar Sarayı'nın salonunda başlar. Gibichunglar Hükümdarı Gunther'in sarayında üvey kardeşi Hagen, Gunther'e artık evlenmesi gerektiğini söyler ve kız kardeşi Gutrune'ye bir eş bulmaları gerektiğini ekler. Gunther'in Brünnhilde ile Gutrune'nin de Siegfried ile evlenmesini önerir. Siegfried'i Gutrune'ye âşık edebilmek için

bir plan da yapmıştır. Siegfried'e Brünnhilde'ye olan aşkını unutturacak bir iksir içirecektir böylelikle Brünnhilde'yi unutan Siegfried, Gutrune'ye âşık olacaktır. Gutrune ve Gunther, Hagen'in onları kullanarak gizlice yüzüğü ele geçirmek için yaptığı bu kurnaz planı onaylarlar. O sırada Siegfried'in boynuzunun sesi duyulur ve Siegfried gelir, herkesi selamlar. Gutrune, Siegfried'e bir boynuz içinde aşk iksirini ikram eder. Ona kurulan kumpastan bir haber olan Siegfried, Brünnhilde ve aşklarına kadeh kaldırır ve iksiri içer. Etkisini hemen gösteren iksir sayesinde Siegfried artık Brünnhilde'yi hatırlamıyordu ve Gutrune'ye âşık olur. Gunther'e de Brünnhilde'yi getireceğine dair söz verir. Gunther ve Siegfried kan kardeşi olmuşlardır ve birbirlerine daima sadık kalacaklarına dair yemin ederler. Siegfried, Gunther ile birlikte Brünnhilde'yi almak üzere yola koyulmuşlardır. Herkes gittikten sonra, Hagen planının işlenmesini verdiği keyifle, yüzüğü ve Nibelung hazinesinin gelmesini beklemeye başlar.

Şekil 3.15. 'Siegfried ve Gutrune' (<http-16>)

Brünnhilde kayalıklarda oturmuş Siegfried'i düşünürken, kardeşi Waltraute gelir. Waltraute, Valhalla'nın artık sonunun geldiğini ve babası Wotan'ın Tanrıların sonunu hazırladığından bahseder. Yüzüğü gerçek sahibine yani Ren kızlarına iade etmesini söyler fakat Brünnhilde, Siegfried ile aşklarının simgesi olan bu yüzüğü vermeyi reddeder. Bunun üzerine Waltraute oradan ayrılır.

Görsel 3.16. *'Brünnhilde'nin Waltraute tarafından ziyareti'* (<http-17>)

Siegfried, miğferi kullanarak Gunther'in kılığına girmiş olarak Brünnhilde'nin yanına gelir. Brünnhilde'ye eşi olmasını teklif eder, Brünnhilde ne kadar karşı çıksa da Siegfried Brünnhilde'nin parmağındaki yüzüğü alır. Gunther kılığına girmiş Siegfried, Brünnhilde'yi mağaraya götürür ve onun artık Gunther'in nişanlısı olduğunu söyler ve kılıcının daima onu koruyacağını söyler.

İkinci perde yine Gibichunglar sarayında başlar. Hagen, Ren Nehri'nin kıyısında Siegfried ve Gunther'in dönmesini beklemektedir. Yarı uykulu olan Hagen'in yanına babası Nibelunglar Hükümdarı cüce Alberich gelir. Hagen, yüzüğü Siegfried'den alacağını ve sonra Siegfried'i öldüreceğine dair babasına söz verir. Gün doğumunda Siegfried gelir, Hagen'e başardığını söyler, Brünnhilde ve Gunther başka bir kayıktadırlar. Gunther ile Brünnhilde'nin ve Siegfried ile Guttrune'nin düğün töreni başlamıştır. Gunther ve isteksiz gelin Brünnhilde salona girer. Salonda Siegfried ile Guttrune'yi yan yana gören Brünnhilde şaşkına dönmüştür. Siegfried'in parmağındaki yüzüğü görünce yüzüğü ondan alan kişiyi Siegfried olduğunu anlamıştır. Brünnhilde, Siegfried'e yüzüğü nereden aldığını sorar, Siegfried ejderhadan aldığını söyler. Kandırılmanın ve ihanete uğramanın verdiği öfkeyle, Siegfried'in kocası olduğunu söyler ama Siegfried bunu yalanlar, onu tanımadığı ve aralarında hiçbir şeyin yaşanmadığını söyler, Guttrune ile salondan ayrılır. Brünnhilde, Gunther ve Hagen salonda baş başa kalmışlardır. Bir an önce yüzüğe sahip olmak isteyen Hagen, Siegfried'in öldürülmesi gerektiğini söyler. İntikam almak isteyen Brünnhilde, Hagen'e oldukça cesur olan Siegfried'in yalnızca sırtına saplanan bir bıçak darbesiyle

ölebileceğini söyler. Hagen, Siegfried'i bu şekilde öldürmek için hemen plan yapmaya koyulur. Bir av partisi düzenleyip orada Siegfried'i öldürme kararı alır.

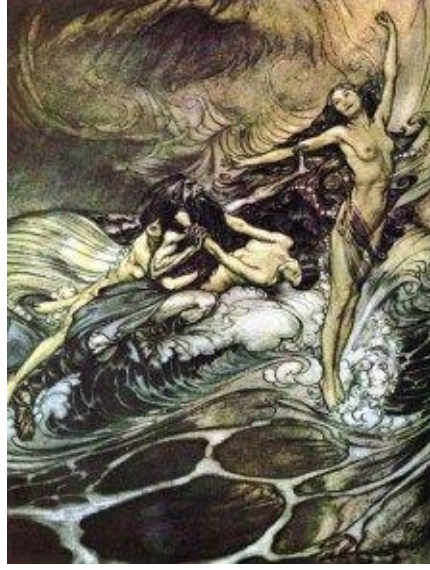
Son perde, Ren Nehri'nin kıyısında başlar, kaybettikleri altının yasını tutan Ren Kızları görünür. Başına geleceklerden habersiz olan Siegfried'in boynuzunun sesi duyulur. Kızlar Siegfried'e yüzüğü onlara geri vermesini ve lanetin bitmesini söylerler fakat Siegfried onları reddeder. Ren Kızları yakın zamanda öleceğini söyleyerek Siegfried'i uyarırlar ama Siegfried onların endişelerine güler, bu tehditlerden korkmadığını ve yüzüğü vermeyeceğini yineler.

Hagen tarafından düzenlenen av partisinin zamanı gelmiştir. Partiye katılan Siegfried, Hagen ve Gunther'e Mime tarafından büyütülmesinden başlayarak, yaptığı kahramanlıklara kadar olan tüm hayat hikâyesini anlatır. Hagen, Siegfried'e unuttuğu her şeyi hatırlamasını sağlayan bir iksir verir ve Brünnhilde'ye olan aşkını anlatmaya başlar. Hagen, o sırada Siegfried'in sırtına mızrağını geçirir. Siegfried son nefesini verirken, Brünnhilde'nin adını söyler. Siegfried'in cansız bedenini Gibichunglar Sarayı'na getirirler.

Sarayda heyecanla Siegfried'in avdan dönmesini bekleyen Guttrune, Siegfried'in cenaze alayını görünce neye uğradığını şaşırır. Gunther, Siegfried'i Hagen'in öldürdüğünü söyler. Hagen, Gunther ve Brünnhilde'ye ihanet ettiği için Siegfried'in ölümü hak ettiğini söyler. Hagen'in asıl amacının yüzüğü elde etmek olduğunu bilen Gunther, Hagen kılıcını çeker ama Hagen ondan hızlı davranarak, Gunther'i öldürür. Hagen, yüzüğü almak için Siegfried'in cansız bedenine yaklaşırken, Siegfried'in eli tehditkâr bir şekilde bir anda yukarı kalkar, Hagen korku içinde geri çekilir.

Brünnhilde sahneye girer, Ren Nehri kıyısında yapılacak olan ölü yakma töreni için toplanmışlardır. Siegfried'in parmağından yüzüğü alır kendi parmağına takar ve yüzüğün artık Ren Kızları'na iade edilmesi gerektiğini söyler ve ölümün onun için tek kurtuluş olduğunu söyler. Siegfried'in cansız bedeni alevler içinde yanıyor. Brünnhilde atına biner ve atını ateşe sürer, kendini alevlerin içine atar.

Alevler iyice büyür, Ren Nehri yükselir, Ren kızları gelir ve yüzüğü alır. Hagen, yüzüğü almak için suya atlar ama boğulur. İyice yükselen alevler Valhalla'ya ulaşır. Valhalla artık alevler içinde yanıyor, Tanrıların sonu gelmiştir, geriye sadece altınlarına kavuşan Ren Kızları kalmıştır (Cotterill, 1996).

Görsel 3.17. 'Ren Bakireleri yüzüğü geri alırken' (<http-18>)

3.5.3. Leitmotif

'Kahraman' motifi, kahraman Siegfried'i temsil eder. İlk defa prolog'da duyulan bu motif, 'Siegfried'in Boynuz Sesi' motifinden türetilmiştir ama daha yavaş versiyonudur.

Şekil 3.36. 'Kahraman' Motifi

'Brünnhilde' motifi, Brünnhilde'nin yeni halini yani ölümlü bir insan haline dönüşmesini temsil eder.

Şekil 3.37. 'Brünnhilde' Motifi

'Brünnhilde ve Siegfried'in Aşkı' motifi, Brünnhilde ve Siegfried arasındaki tutkulu aşkı temsil eder. Çok kısa bir şekilde ilk perdede duyulur.

Şekil 3.38. 'Brünnhilde ve Siegfried'in Aşk' Motifi

'Hagen' motifi, Siegfried'i öldürmek için hain planlar yapan Alberich'in oğlu kurnaz oğlu Hagen'i temsil eder. Do – fa# aralığı, triton ile Hagen'in şeytani karakterinin altı çiziliyor.

Şekil 3.39. 'Hagen' Motifi

'Gibichunglar' motifi, Hükümdarı Gunther olan Gibichunglar ırkını temsil eder.

Şekil 3.40. 'Gibichunglar' Motifi

'Unutkanlık' motifi, Guttrune'nin Siegfried'e ikram ettiği, Brünnhilde'ye olan aşkını unutmasını sağlayacak olan içeceği içtiği zaman duyulur. Bu motifteki, triller ve kromatik hareket, içeceğin içinde olan sihirli iksiri betimler.

Şekil 3.41. 'Unutkanlık' Motifi

'Gutrune' motifi, Gibichunglar Hükümdarı Gunther'in kız kardeşi Gutrune'yi temsil eder. İlk ölçüde bulunan ilk iki notanın aralığı, yani üçlüler 'Yüzük' motifi¹⁴ ile aynıdır, üçüncü ölçüdeki sol-sol#-la hareketi ise Aşk Tanrıçası Freia'nın motifinden alınmıştır.

Şekil 3.42. 'Gutrune' Motifi

---

¹⁴Bknz. Şekil 3.8.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ

Gerçek bir milliyetçi olan Wagner'in yaptığı müzikler onun kişiliğinin bir yansımasıdır. Wagner'in bütün eserleri de anti –semitizm ile ilgili olmamakla beraber, yazdığı yazılar ve ortaya koyduğu 'Yahudi sorunu' kavramı ile dikkatleri üzerine çekmiştir. Wagner, politika ile müziği sentezleyen, milliyetçilik ideallerini yapıtlarında sonuna kadar titizlikle kullanan önemli bir bestecedir. Birçok besteciden farklı olarak Wagner, sahne çalışmalarının her birinin hem librettosunu hem de müziğini kendi yazmış, hatta sahne tasarımı, sahneleme ve eylem için talimatlar vererek detaylı bir şekilde eserlerinin üzerinde çalışmıştır. Başlangıçta, Carl Maria von Weber gibi romantik vizyona sahip bestecilerin yolunda gidiyor gibi görünse de daha sonra opera tarihine *Gesamtkunswerk*, bir başka deyişle bütünlüklü sanat eseri kavramını getirdi. Edebiyatı, tiyatroyu, görsel ve müzikal sanatları müzik yardımıyla sentezleyip, bu kavram ile de müzik tarihini büyük ölçüde etkilemiştir. Wagner için müziğin görevi, dramatik anlatımının sonuçlarına hizmet etmektir. Ayrıca, opera tanımı üzerinde de devrim niteliğinde değişiklikler yapan Wagner, opera ve müzik tarihine Leitmotif, *Gesamtkunswerk* ve müzikli drama gibi yeni kavramlar kazandırmıştır. Bütün bunlara ek olarak, Wagner'in eserlerinde kullandığı aşırı kromatisizm, karakterlerin ruhsal durumlarını betimlemek için hızlı bir şekilde değişen tonalite, zengin armoni, orkestrayı da sahnede ki işin içine dâhil etmesi gibi yazılarında sıklıkla bahsettiği ve eserlerinde de bolca kullandığı müzikal teorileri, klasik müziğin gelişimine çok büyük katkı sağlamıştır.

Der Ring des Nibelungen operası özellikle Wagner için çok önemli bir yere sahiptir. Der Ring des Nibelungen operasının librettosunu Alman mitolojisinden bulunan destanlardan seçen ve doğaüstü güçlere sahip kahramanları konu edinir. Üzerinde uzun yıllar çalışmış olduğu bu operada, ortaya attığı yukarıda bahsedilen teorileri kullanmıştır. Özellikle, Ring dörtlemesinin Das Rheingold ve Die Walküre de oldukça fazla leitmotif kullanımı vardır fakat Siegfried ve Götterdämmerung operalarında diğerlerine kıyasla daha az leitmotife rastlanır ve daha çok dörtlemenin ilk iki operasındaki motifleri dönüştürerek yeni motifler üretmiştir.

Wagner'in sürgünde geçirdiği yılları, hayatında en verimli olduğu zamanlardı. Sürgündeki yıllarında en ünlü sahne eserlerini yazmıştır; bunların yanı sıra bu dönemde

çok sayıda yazılar yazmış ve müzik teorisine devrim niteliğinde yeni kavramlar kazandırmıştır. Bu dönemde birçok makaleler kaleme alarak, sadece müzik alanında eserler üretmemiş aynı zamanda politik düşüncelerini ve müzikal teorilerini içeren makaleler yazmıştır. Wagner, operanın amacı ve yapısı hakkında en önemli ve en kalıcı düşüncelerini sürgün yıllarında geliştirmiştir. Eşzamanlı olarak da Alman ulusal kimliğinin karakteri hakkındaki görüşlerini sağlamlaştırmıştır.

Wagner hakkında günümüzde de hala devam eden en tartışmalı konu ise; Yahudi karşıtı görüşleri. 19. yüzyılda endüstriyelleşen opera sanatının artık amaca hizmet etmediğini düşünen Wagner, bu durumdan fazlasıyla rahatsız olmaya başlamıştı. Sanattaki gerilemeyi kapitalizmin yükselişiyle ilişkilendirme eğilimi de Wagner'in Yahudi karşıtı görüşlerinin merkezini oluşturuyordu. Wagner, Yahudilerin finansal sistemi yönettiğini düşünüyor ve bu mantığın müziği mahvettiğine inanıyordu. Diğer bir deyişle, Yahudiler gerçek sanatlar yaratmanın aksine, popülerlik elde etmek için finansal kazançlar elde ediyorlardı ve bu yolda Alman halkına kalitesiz, basit, bayağı ürünler ortaya çıkarıyorlardı. Alman halkının bunu hak etmediğini düşünen Wagner'in anti – semit düşüncelerinin temelinde bu yatar.

Wagner'in müzik tarihindeki önemini temel olarak üç ana başlıkta toplamak gerekirse; Alman operasını en yüce noktaya getirmesi, yeni teoriler ortaya atarak müzikli dram, leitmotif, Gesamtkunswerk gibi kavramları opera tarihine kazandırması ve özellikle son dönemlerinde bestelediği eserlerinde tonalitenin sınırlarını zorlamasıdır. Tüm bunlara ek olarak, hayatı boyunca Alman kimliğini sorgulaması ve bununla gurur duyması, eserlerinde Alman dilinin yüceliğine inanmış ve Alman dilinin sanat eseri için çok uygun olduğunu savunmuştur. Özellikle, eserlerinde librettoyu yani şiiri aktarabilmek için birçok teori üretmiş, şiiri müzik ile sentezlemiştir. Alman milliyetçiliğinin Wagner'in müziğine en büyük etkisi de, Wagner'in son dönemde yazdığı operalarının her açıdan görkemli ve ihtişamlı olmasıdır. Böylelikle Alman ırkının yüceliğini ve büyüklüğünü bu şekilde tasvir etmiştir.

Richard Wagner, gerek müzik ve drama alanındaki yenilikleri, gerekse Yahudi karşıtı görüşleri nedeniyle 20. yüzyılın en çok tartışılan müzik adamlarından biri olmuştur.

KAYNAKLAR

Cotterill, Rowland. *Wagner and His Operas*. Omnibus Press, 1996.

Encyclopedia Britannica, The Editors of. "Richard Wagner." *Encyclopedia Britannica*, Encyclopedia Britannica, Inc., 12 Aug. 2019, <https://www.britannica.com/biography/Richard-Wagner-German-composer>.

Josserand, Frank B. "Richard Wagner and German Nationalism" *The Southwestern Social Science Quarterly*, vol. 43, no. 3, 1962, pp. 223–234.

Millington, Barry, et al. "Wagner, (Wilhelm) Richard", *Grove Music Online*, Oxford University Press., 2001, <https://oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-6002278269>.

Millington, Barry. *Wagner*. J. M. Dent, 1984.

Newman, Ernest. *The Wagner Operas*. Princeton University Press, 1991.

Rose, Paul Lawrence. *Wagner: Race and Revolution*. Yale University Press, 1992.

Schwarm, Betsy. "Der Ring Des Nibelungen." *Encyclopaedia Britannica*, Encyclopaedia Britannica, Inc., 27 Aug. 2019, <https://www.britannica.com/topic/Der-Ring-des-Nibelungen>.

Stein, Jack M. *Richard Wagner and the Synthesis of the Arts*. Greenwood Press, 1973.

Ticker, Carolyn S. "The Effect of Richard Wagner's Music and Beliefs on Hitler's Ideology." *Musical Offerings*, vol. 7, no. 2, 2016, pp. 55–66., doi:10.15385/jmo.2016.7.2.1.

Wagner, Richard. *My Life*. Vol. 1, 1911.

Wagner, Richard. *My Life*. Vol. 2, 1911.

İNTERNET KAYNAKLARI

http-1: <https://www.bayreuth.de/tourismus-kultur-freizeit/sehen-und-erleben/museen/das-bayreuther-festspielhaus/> Erişim tarihi (30.11.2019)

http-2: <https://www.etsy.com/sg-en/listing/671373645/arthur-rackham-arthur-rackham-prints-the> Erişim tarihi (05.12.2019)

http-3: https://www.reddit.com/r/museum/comments/1sam3s/max_br%C3%BCckner_valhalla_1896/ Erişim tarihi (05.12.2019)

http-4: <https://arthive.com/arthurrackham/works/315193~Freya#show> Erişim tarihi (05.12.2019)

http-5: <https://www.etsy.com/listing/593518246/arthur-rackham-arthur-rackham-prints-the> Erişim tarihi (17.12.2019)

http-6: https://www.etsy.com/listing/649061427/arthur-rackham-arthur-rackham-prints-the?ref=landingpage_similar_listing_top-2 Erişim tarihi (17.12.2019)

http-7: <https://www.themorgan.org/exhibitions/wagners-ring> Erişim tarihi (13.12.2019)

http-8: <https://arthive.com/arthurrackham/works/315180~Brunhilde> Erişim tarihi (13.12.2019)

http-9: <https://www.wwfm.org/post/sunday-opera-wagners-die-walkure-lyric-opera-chicago#stream/0> Erişim tarihi (13.12.2019)

http-10: <https://drakontomalloi.tumblr.com/image/27841699901> Erişim tarihi (13.12.2019)

http-11: https://www.etsy.com/listing/628170485/1930-original-arthur-rackham-print?ga_order=most_relevant&ga_search_type=all&ga_view_type=gallery&ga_search_query=Arthur+Rackham+wagner&ref=sr_gallery-1-8&organic_search_click=1&pro=1 Erişim tarihi (17.12.2019)

http-12: https://www.etsy.com/listing/628166347/1930-original-arthur-rackham-print-plate?ref=landingpage_similar_listing_top-4&pro=1 Erişim tarihi (17.12.2019)

http-13: <https://www.etsy.com/il-en/listing/628165189/1930-original-arthur-rackham-print-plate> Erişim tarihi (17.12.2019)

http-14: <https://www.ebay.com/itm/Hero-Siegfried-Brunnhilde-Sleeps-Wagner-Ring-Arthur-Rackham-1911-Tipped-In-Print-/303275209287> Erişim tarihi (17.12.2019)

http-15: https://www.etsy.com/listing/628653245/1930-original-arthur-rackham-print-plate?ga_order=most_relevant&ga_search_type=all&ga_view_type=gallery&ga_search_query=Arthur+Rackham+wagner&ref=sr_gallery-1-6&organic_search_click=1&pro=1 Erişim tarihi (28.10.2019)

http-16: <https://www.etsy.com/listing/614818754/1930-original-arthur-rackham-print-plate?ref=related-5&pro=1> Erişim tarihi (17.12.2019)

http-17: <https://www.etsy.com/listing/614819084/1930-original-arthur-rackham-print-plate?ref=related-4&pro=1> Erişim tarihi (17.12.2019)

http-18: <https://www.etsy.com/listing/671374377/arthur-rackham-arthur-rackham-prints-the?ref=related-1> Erişim tarihi (17.12.2019)

EK 1¹⁵: Richard Wagner'in Doğduğu Ev

¹⁵https://www.richardwagnerverband.at/richard-wagner/wagners-leben-in-bildern/#!gallery-sc1_2-404

EK 2¹⁶: Richard Wagner'in Annesi

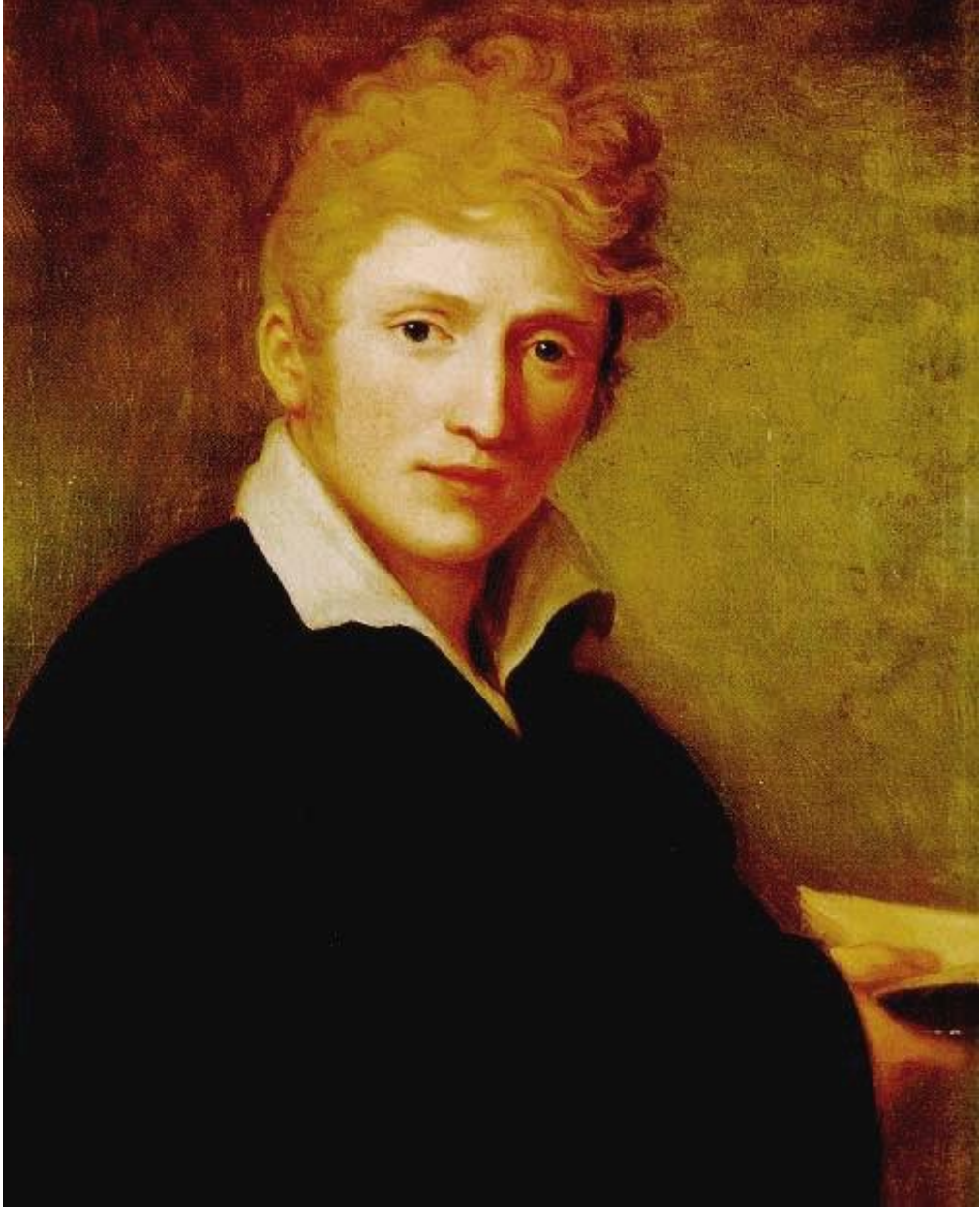
Annesi, Johanna Rosine

---

¹⁶https://www.richardwagnerverband.at/richard-wagner/wagners-leben-in-bildern/#!gallery-sc1_2-404

EK 3¹⁷: Richard Wagner'in Üvey Babası

Üvey babası, Ludwig Geyer

---

¹⁷https://www.richardwagnerverband.at/richard-wagner/wagners-leben-in-bildern/#!gallery-sc1_2-404

EK 4¹⁸: Wagner ve Kızı Eva

Wagner kızı Eva ile Tribtschen'deki evlerinin bahçesinde, 1867

---

¹⁸https://www.richardwagnerverband.at/richard-wagner/wagners-leben-in-bildern/#!gallery-sc1_2-404

EK 5¹⁹: Richard Wagner, Cosima ve Oğulları Siegfried

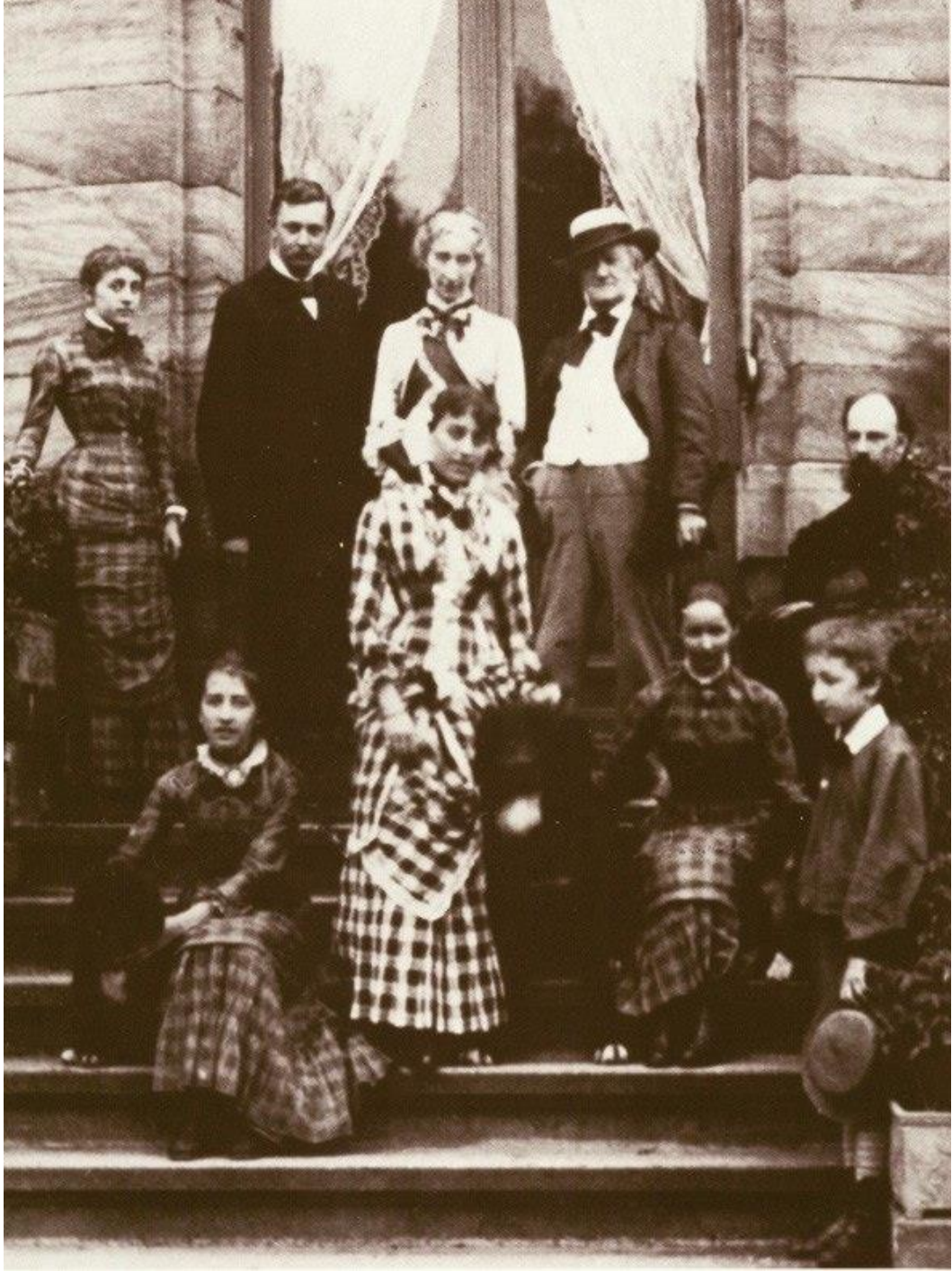
Cosima ve Richard Wagner oğulları Siegfried ile, 1873

---

¹⁹https://www.richardwagnerverband.at/richard-wagner/wagners-leben-in-bildern/#!gallery-sc1_2-404

EK 6²⁰: Wagner Ailesi

Wagner Ailesi, 1881 Yukarıda Soldan sağa; Blandine von Bülow, Heinrich von Stein (Siegfried'in Öğretmeni), Cosima Wagner, Richard Wagner, Paul von Joukowsky (Aile dostu) Aşağıda soldan sağa; Isolde Wagner, Daniela von Bülow, Eva Wagner, Siegfried Wagner

---

²⁰https://www.richardwagnerverband.at/richard-wagner/wagners-leben-in-bildern/#!gallery-sc1_2-404

EK 7²¹: Vendramin Sarayı

**Wagner'in hayata gözlerini yumduğu, İtalya'da ailesiyle yaşadığı ev,
Vendramin Sarayı**

---

²¹https://www.richardwagnerverband.at/richard-wagner/wagners-leben-in-bildern/#!gallery-sc1_2-404